

EASO

Usmernenie k príslušnosti k určitej sociálnej skupine

*Súbor praktických príručiek úradu
EASO*

marec 2020

EASO

Usmernenie k príslušnosti k určitej sociálnej skupine

*Súbor praktických príručiek úradu
EASO*

marec 2020

Rukopis dokončený vo februári 2020

Úrad EASO ani žiadna osoba konajúca v mene úradu EASO nenesú zodpovednosť za prípadné použitie týchto informácií.

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2020

Print	ISBN 978-92-9476-644-1	doi:10.2847/816954	BZ-03-19-224-SK-C
PDF	ISBN 978-92-9476-643-4	doi:10.2847/902969	BZ-03-19-224-SK-N
HTML	ISBN 978-92-9476-642-7	doi:10.2847/26852	BZ-03-19-224-SK-Q

© Európsky podporný úrad pre azyl, 2020

Reprodukcia je povolená len s uvedením zdroja.

Na akékoľvek použitie alebo reprodukciu fotografií alebo iného materiálu, ktorý nie je predmetom autorského práva EASO, je potrebné povolenie priamo od držiteľov práv.

O príručke

Prečo bola vypracovaná táto príručka? Poslaním Európskeho podporného úradu pre azyl (EASO) je podporovať členské štáty Európskej únie a pridružené krajiny (členské štáty) okrem iného prostredníctvom spoločnej odbornej prípravy, spoločných noriem kvality a spoločných informácií o krajine pôvodu. Úrad EASO v súlade so svojím celkovým cieľom podporovať členské štáty pri napĺňaní spoločných noriem a vysokokvalitných procesov v rámci spoločného európskeho azylového systému (CEAS) vyvíja spoločné praktické nástroje a usmernenia.

Praktická príručka úradu EASO o oprávnení na medzinárodnú ochranu, ktorá bola uverejnená v roku 2018 ⁽¹⁾, sa stručne zaoberá pojmom príslušnosť k určitej sociálnej skupine. Účelom tohto usmernenia je poskytnúť ďalšiu pomoc s uplatňovaním dôvodu prenasledovania „príslušnosť k určitej sociálnej skupine“ a všeobecnejšie s uplatňovaním rovnakých právnych kritérií a spoločných noriem pri určovaní osôb, ktoré majú nárok na medzinárodnú ochranu. Usmernenie týkajúce sa požiadania o medzinárodnú ochranu z iných dôvodov je uvedené v *praktickej príručke úradu EASO o oprávnení na medzinárodnú ochranu*.

Ako vznikla táto príručka? Túto príručku vytvorili experti z celej EÚ s cennými informáciami od Európskej komisie a Úradu vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov (UNHCR). Úrad EASO umožnil a koordinoval jej prípravu. Pred dokončením príručky sa uskutočnila konzultácia o príručke so všetkými členskými štátmi prostredníctvom siete úradu EASO pre azylové postupy.

Komu je určená táto príručka? Táto príručka je v prvom rade určená rozhodovateľom, osobám, ktoré vedú pohovory, a tiež tvorcom politik vo vnútroštátnych rozhodujúcich orgánoch. Okrem toho je užitočným nástrojom pre úradníkov zodpovedajúcich za kvalitu a právnych poradcov, ako aj akúkoľvek inú osobu pracujúcu alebo zainteresovanú v oblasti medzinárodnej ochrany v kontexte EÚ.

Ako používať túto príručku? Táto príručka je štruktúrovaná do troch hlavných častí: 1. právny základ, 2. právna analýza, ktorá tvorí jadro tejto príručky, a 3. konkrétne uplatnenie právnej analýzy na niekoľko často sa vyskytujúcich profilov. Na konci príručky je uvedený praktický prehľad hlavných bodov, na ktoré treba pamätať, zhrnutie najvýznamnejších rozsudkov súdov EÚ v tejto oblasti a právne odkazy. Toto usmernenie sa má používať spolu s *praktickou príručkou úradu EASO o oprávnení na medzinárodnú ochranu*.

Je potrebné zdôrazniť, že tento dokument neposkytuje usmernenia pre konkrétne krajiny. Takéto usmernenia, ktoré sa týkajú uplatniteľnosti dôvodu prenasledovania „príslušnosť k určitej sociálnej skupine“ v kontexte určitých krajín pôvodu, sa nachádzajú v usmerneniach úradu EASO pre jednotlivé krajiny: <https://www.easo.europa.eu/country-guidance>.

Ako súvisí táto príručka s vnútroštátnymi právnymi predpismi a praxou? Ide o nástroj mäkkej konvergencie, ktorý nie je právne záväzný. Zohľadňuje spoločne dohodnuté normy a obsahuje vyhradený priestor pre vnútroštátne odchýlky v právnych predpisoch, usmerneniach a praxi.

Každý vnútroštátny orgán môže zahrnúť do vyznačených miest príručky príslušné právne predpisy a usmernenia, a tak svojim rozhodovateľom poskytnúť ucelené usmernenie týkajúce sa oprávnenia na medzinárodnú ochranu.

⁽¹⁾ EASO, *praktická príručka o oprávnení na medzinárodnú ochranu*, 2018.

Obsah

O príručke	3
Zoznam skratiek	6
Úvod.....	7
Právny základ pojmu príslušnosť k určitej sociálnej skupine	8
Kvalifikačná smernica	8
Judikatúra Európskej Únie.....	8
Príslušnosť k určitej sociálnej skupine v rámci procesu posúdenia žiadosti	10
Právna analýza	11
A) Kumulatívny prístup.....	11
B) Spoločná charakteristika	12
C) Jednoznačná identita	14
D) Príslušnosť	16
E) Spojitosť (z dôvodov)	18
F) Špecifické okolnosti	18
Uplatnenie analýzy súvisiacej s príslušnosťou k určitej sociálnej skupine	19
A) Profily súvisiace so sexuálnou orientáciou a rodovou identitou	19
B) Rod	21
C) Deti	24
D) Obete obchodovania s ľuďmi	25
E) Osoby so zdravotným postihnutím a chorobou	26
Hlavné body, na ktoré treba pamätať	29
Judikatúra EÚ	31
Odkazy	34

Zoznam skratiek

CEAS	Spoločný európsky azylový systém
Členské štáty	členské štáty Európskej únie a pridružené krajiny
Ženevský dohovor	Dohovor o právnom postavení utečencov z roku 1951 a jeho protokol z roku 1967
EÚ	Európska únia
FGM	mrzačenie ženských pohlavných orgánov
OHCHR	Úrad vysokého komisára OSN pre ľudské práva
Osoby zo skupiny LGBTI	lesby, gejovia, bisexuálne, transrodové a intersexuálne osoby
Procedurálna smernica (APD)	smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany (prepracované znenie)
Kvalifikačná smernica (QD)	Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (prepracované znenie)
SOGI	sexuálna orientácia a rodová identita
THB	obchodovanie s ľuďmi
UNHCR	Vysoký komisár Organizácie Spojených národov pre utečencov

Úvod

Príslušnosť k určitej sociálnej skupine uvádza Ženevský dohovor z roku 1951 vo vymedzení utečenca ako jeden z piatich dôvodov na opodstatnenú obavu z prenasledovania⁽²⁾. Ide o ťažko intuitívne pochopiteľný koncept, ktorý je predmetom mnohých diskusií. Pojem „príslušnosť k určitej sociálnej skupine“ sa mimo kontextu Ženevského dohovoru bežne nepoužíva. Jeho význam sa odvíja najmä od Ženevského dohovoru.

Vzhľadom na jeho úzke prepojenie s Ženevským dohovorom je pri diskusii o príslušnosti k určitej sociálnej skupine vždy potrebné brať do úvahy kontext obavy z prenasledovania. Hoci politické strany alebo etniká konkrétnej krajiny rozhodne sú samostatným námetom na písanie, mimo kontextu utečencov by nebolo zmysluplné začať vymenúvať zoznam určitých sociálnych skupín v konkrétnej krajine pôvodu bez akejkoľvek súvislosti s rizikom prenasledovania. Príslušnosť k určitej sociálnej skupine nie je samostatný pojem a nemožno ho analyzovať izolovane.

Kontextualita sa neodmysliteľne spája aj so samotným pojmom určitých sociálnych skupín. Ako sa zdôrazňuje v usmerneniach UNHCR o medzinárodnej ochrane, neexistuje žiadny „uzavretý zoznam“ určitých sociálnych skupín⁽³⁾. Tento pojem treba chápať v kontexte rôznorodej a meniacej sa povahy skupín v rôznych spoločnostiach. V kvalifikačnej smernici⁽⁴⁾ je hlavným prvkom pojmu určitej sociálnej skupiny aj vnímanie okolitými spoločnosťami.

Cieľom tohto usmernenia preto nie je uviesť, ktorý profil *je* alebo *nie je* určitou sociálnou skupinou, ale poskytnúť právnu analýzu, ktorú je potrebné vykonať na posúdenie toho, či sa má určitý profil považovať za určitú sociálnu skupinu v danej krajine pôvodu. Túto analýzu treba vždy vykonať v kontexte prevládajúcej situácie v predmetnej krajine pôvodu.

Celkovo má toto usmernenie za cieľ poskytnúť spoločný prístup a spoločný jazyk pre praktické uplatňovanie pojmu určitej sociálnej skupiny v kontexte systému CEAS. Usmernenie k právnej analýze je v záujme maximálnej praktickosti doplnené o časť obsahujúcu niekoľko často sa vyskytujúcich profilov na ilustráciu praktického uplatnenia tejto právnej analýzy. Na konci príručky je uvedený prehľad hlavných aspektov vo forme bodov, na ktoré treba pamätať, a zhrnutie najvýznamnejších rozsudkov súdov EÚ.

⁽²⁾ Ženevský dohovor o právnom postavení utečencov z roku 1951 a jeho Protokol z roku 1967, článok 1 časť A ods. 2, uverejnený UNHCR, december 2010.

⁽³⁾ UNHCR, Usmernenia o medzinárodnej ochrane: „príslušnosť k určitej sociálnej skupine“ v kontexte článku 1 časti A ods. 2 Dohovoru z roku 1951 a/alebo jeho Protokolu z roku 1967 o právnom postavení utečencov, 7. mája 2002, bod 2.

⁽⁴⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (prepracované znenie).

Právny základ pojmu príslušnosť k určitej sociálnej skupine

Táto časť odkazuje na súčasnú legislatívu EÚ týkajúci sa príslušnosti k určitej sociálnej skupine a prehľad príslušnej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie (SDEÚ). Výklad pojmu „určitá sociálna skupina“ sa pravdepodobne bude v budúcnosti vyvíjať ⁽⁵⁾.

Kvalifikačná smernica

V kvalifikačnej smernici v článku 10 ods. 1 písm. d) sa stanovuje pojem „príslušnosť k určitej sociálnej skupine“ takto:

Článok 10 Dôvody prenasledovania

1. Členské štáty zohľadnia pri posudzovaní dôvodov pre prenasledovanie tieto prvky: (...)

(d) skupina tvorí určitú sociálnu skupinu najmä v prípade, že:

— príslušníci tejto skupiny majú prirodzenú charakteristiku alebo spoločný pôvod, ktorý sa nemôže zmeniť alebo zdieľajú charakteristiku alebo vieru, ktorá je taká základná pre identitu alebo svedomie, že osoba by nemala byť nútená, aby sa jej zriekla, a

— táto skupina má jednoznačnú identitu v príslušnej krajine, pretože je vnímaná ako odlišná od okolitej spoločnosti.

V závislosti od okolností v krajine pôvodu môže určitá sociálna skupina zahŕňať skupinu vychádzajúcu zo spoločnej charakteristiky sexuálnej orientácie. Sexuálna orientácia sa nemôže chápať ako orientácia zahŕňajúca činy považované za trestné v súlade s vnútroštátnym právom členských štátov. Aspektom týkajúcim sa rodu vrátane rodovej identity sa venuje náležitá pozornosť na účely určenia príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo zisťovania charakteristík takejto skupiny;

Judikatúra Európskej Únie

Na účely tohto usmernenia sa zohľadňuje nasledujúca judikatúra SDEÚ (pozri výňatky z oficiálnych abstraktov prípadov na strane 30):

SDEÚ, rozsudok *X, Y a Z*, 7. novembra 2013 ⁽⁶⁾

Štátna rada Raad van State (Holandsko) sa obrátila na SDEÚ vo veci prejudiciálneho rozhodnutia týkajúceho sa posúdenia žiadostí o medzinárodnú ochranu na základe sexuálnej orientácie.

Vnútroštátny súd položil tri otázky: 1. či môžu homosexuáli predstavovať určitú sociálnu skupinu (v zmysle článku 10 smernice o oprávnení); 2. ako sa má posúdiť, čo predstavuje čin prenasledovania v súvislosti s prejavmi homosexuality; 3. či predstavuje kriminalizácia prejavov homosexuality prenasledovanie.

SDEÚ, rozsudok *F*, 25. januára 2018 ⁽⁷⁾

Maďarský súd požiadal SDEÚ o vydanie prejudiciálneho rozhodnutia týkajúceho sa využívania znaleckých posudkov psychológov na overenie dôveryhodnosti vyhlásení žiadateľa, ktorý sa odvoláva na obavu z prenasledovania z dôvodov súvisiacich s jeho sexuálnou orientáciou.

⁽⁵⁾ UNHCR, *Usmernenia o medzinárodnej ochrane: „príslušnosť k určitej sociálnej skupine“ v kontexte článku 1 časti A ods. 2 Dohovoru z roku 1951 a/alebo jeho Protokolu z roku 1967 o právnom postavení utečencov*, 7. mája 2002, bod 2.

⁽⁶⁾ SDEÚ, rozsudok zo 7. novembra 2013, *Minister voor Immigratie en Asiel proti X a Y a Z*, spojené veci C-199/12 až C-201/12, EU:C:2013:720.

⁽⁷⁾ SDEÚ, rozsudok z 25. januára 2018, *F proti Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal*, vec C-473/16, EU:C:2018:36.

SDEÚ, rozsudok *Ahmedbekova*, 4. októbra 2018 ^(*)

Bulharský správny súd požiadal SDEÚ o prejudiciálne rozhodnutie týkajúce sa výkladu rôznych ustanovení kvalifikačnej smernice a procedurálnej smernice. Vnútroštátny súd vo svojej žiadosti položil deväť otázok. Siedma otázka sa týkala toho, či skutočnosť, že žiadateľ podal sťažnosť proti svojmu štátu pôvodu na Európsky súd pre ľudské práva, v zmysle článku 10 ods. 1 písm. e) smernice o oprávnení stanovuje príslušnosť daného žiadateľa k určitej sociálnej skupine, alebo predstavuje politický názor.

^(*) SDEÚ, rozsudok zo 4. októbra 2018, *Nigyar Rauf Kaza Ahmedbekova a Rauf Emin Ogla Ahmedbekov proti Zamestník-predsedaťel na Darzhavna agentsia za bezhantsite*, vec C-652/16, EU:C:2018:801.

Príslušnosť k určitej sociálnej skupine v rámci procesu posúdenia žiadosti

Príslušnosť k určitej sociálnej skupine nie je samostatný pojem. Nemožno ho analyzovať izolovane a musí sa posudzovať len v kontexte, v ktorom je možné preukázať obavu z prenasledovania v krajine pôvodu.

Praktická príručka úradu EASO o oprávnení na medzinárodnú ochranu ⁽⁹⁾ uvádza posúdenie individuálnej žiadosti o medzinárodnú ochranu vo forme postupného procesu, počas ktorého sa skúma každý prvok definície utečenca. Kroky procesu posudzovania sú opísané ďalej v texte.

Krok č. 1: Predbežné posúdenia

Žiadateľ je štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti a je mimo svojej krajiny štátnej príslušnosti alebo v prípade osoby bez štátneho občianstva mimo krajiny svojho doterajšieho pobytu.

Krok č. 2a: Prenasledovanie

Zaobchádzanie, ktorého sa žiadateľ obáva, predstavuje prenasledovanie, t. j. je dostatočne vážnym porušením ľudských práv alebo akumuláciou viacerých opatrení, ktoré sú dostatočne vážne a nadobúdajú formu uvedenú okrem iného v článku 9 ods. 2 smernice o oprávnení.

Krok č. 2b: Opodstatnená obava

Obava z prenasledovania je opodstatnená.

Krok č. 2c: Dôvody prenasledovania

Prenasledovanie alebo chýbajúca ochrana proti takýmto činom je spojená (aspoň čiastočne) s jedným z nasledujúcich (skutočných alebo pripisovaných) dôvodov:

- rasa,
- náboženstvo,
- národnosť,
- **príslušnosť k určitej sociálnej skupine,**
- politický názor.

Krok č. 3: Doplnková ochrana

Oprávnenosť na doplnkovú ochranu sa skúma len vtedy, keď žiadateľ nie je oprávnený na priznanie postavenia utečenca, t. j. ak nie je splnený žiadny z krokov č. 2a, 2b a 2c.

Krok č. 4: Ochrana v krajine pôvodu

V krajine pôvodu neexistuje žiadna ochrana alebo aktéri ochrany nie sú schopní alebo ochotní ju poskytnúť; alebo ochrana je neúčinná alebo dočasná, t. j. ochrana nespĺňa kritériá článku 7 kvalifikačnej smernice.

Krok č. 5: Alternatíva vnútroštátnej ochrany

Ak je to relevantné, v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a postupmi sa stanoví, že pre žiadateľa nie je k dispozícii žiadna alternatíva vnútroštátnej ochrany.

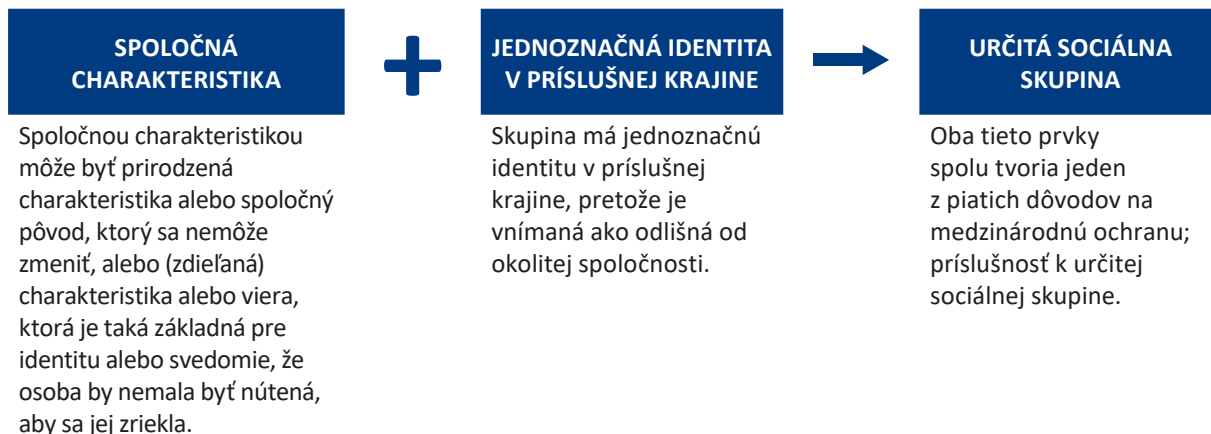
Príslušnosť k určitej sociálnej skupine sa v zásade analyzuje len v spojení s existenciou opodstatnenej obavy z prenasledovania. Pojem príslušnosť k určitej sociálnej skupine by sa nikdy nemal vnímať izolovane a môže viesť k priznaniu postavenia utečenca len v prípade, že existuje aj opodstatnená obava z prenasledovania a stanoví sa, že medzi touto obavou a dôvodom obavy existuje súvislosť.

⁽⁹⁾ EASO, *praktická príručka o oprávnení na medzinárodnú ochranu*, 2018, s. 42.

Právna analýza

A) Kumulatívny prístup

Článok 10 ods. 1 písm. d) kvalifikačnej smernice vymedzuje určitú sociálnu skupinu na základe dvoch **kumulatívnych** prvkov:

Kumulatívny prístup znamená, že musia byť splnené obe kritériá uvedené v predchádzajúcom texte, t. j. „spoločná charakteristika“ aj „jednoznačná identita“. Inými slovami, nepostačuje preukázať, že skupina zdieľa určité charakteristiky alebo pôvod alebo vieru, musí to byť zároveň viditeľné pre iných tak, aby bola skupina identifikovaná ako odlišná.

Kumulatívny prístup bol opätovne potvrdený v rozsudku SDEÚ vo veci *X, Y a Z* ⁽¹⁰⁾.

Výňatky z rozsudku SDEÚ vo veci *X, Y a Z*

„Podľa znenia tejto definície sa skupina považuje za „určitú sociálnu skupinu“ najmä vtedy, ak sú splnené dve kumulatívne podmienky.

Po prvé, príslušníci tejto skupiny majú mať prirodzenú charakteristiku alebo spoločný pôvod, ktorý sa nemôže zmeniť, alebo zdieľajú charakteristiku alebo vieru, ktorá je taká základná pre identitu alebo svedomie, že osoba by nemala byť nútená, aby sa jej zriekla.

Na druhej strane táto skupina má mať vlastnú identitu v príslušnej krajine, pretože je okolitou spoločnosťou vnímaná ako odlišná.“
(bod 45)

Poznámka k prístupu UNHCR

V tejto súvislosti je potrebné poznamenať, že UNHCR na rozdiel od kvalifikačnej smernice neuplatňuje „kumulatívny prístup“. UNHCR stanovuje pojem určitá sociálna skupina nasledovne:

„Určitá sociálna skupina je skupina osôb, ktoré zdieľajú spoločnú charakteristiku inú ako to, že čelia riziku prenasledovania, alebo ktoré sú spoločnosťou vnímané ako skupina. Často ide o charakteristiku, ktorá je prirodzená, nemenná alebo iným spôsobom základná pre identitu, svedomie alebo uplatňovanie ľudských práv danej osoby.“ ⁽¹¹⁾

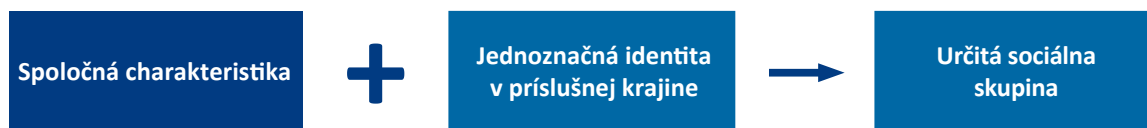
Vnútroštátne postupy týkajúce sa kumulatívneho prístupu

Vyplní členský štát

⁽¹⁰⁾ SDEÚ, rozsudok zo 7. novembra 2013, *X, Y a Z*, spojené veci C-199/12 a C-201/12, EU:C:2013:720, bod 45.

⁽¹¹⁾ UNHCR, *Usmernenia o medzinárodnej ochrane: „príslušnosť k určitej sociálnej skupine“ v kontexte článku 1 časti A ods. 2 Dohovoru z roku 1951 a/alebo jeho Protokolu z roku 1967 o právnom postavení utečencov*, 7. mája 2002, bod 3.

B) Spoločná charakteristika

Táto časť je zameraná na prvý súbor požiadaviek uvedených v článku 10 ods. 1 písm. d) kvalifikačnej smernice, ktoré sa týkajú **zdieľanej charakteristiky, pôvodu alebo viery**.

Prírodné charakteristiky: prirodzenú charakteristiku možno vymedziť ako charakteristiku, ktorá je vlastná, vnútorná alebo zvyčajne označujúca charakteristiku, s ktorou sa osoba narodila. Treba však poznamenať, že táto charakteristika nemusí byť nemeniteľná (t. j. stála alebo trvalá) alebo nemenná.

Spoločný pôvod: spoločný pôvod môže byť preukázaný v súvislosti so skúsenosťami z minulosti, ktoré sú zdieľané s ostatnými, alebo dedičným postavením, sociálnym alebo vzdelanostným zázemím atď.

Charakteristika alebo viera, ktoré sú také základné pre identitu alebo svedomie, že osoba by nemala byť nútená, aby sa jej zriekla: zvyčajne ide o charakteristiky súvisiace so základným ľudským právom. Osobu nemožno nútiť, aby sa jej zriekla, ani sa od nej nemá očakávať skrývanie alebo zdržanlivosť v prejave tejto charakteristiky alebo viery⁽¹²⁾. UNHCR uvádza: „Definícia určitej sociálnej skupiny zahŕňa (...) [charakteristiky], ktoré je síce možné zmeniť, no ich zmena by sa nemala vyžadovať, pretože sú úzko spojené s identitou osoby alebo sú prejavom základných ľudských práv.“⁽¹³⁾

Treba poznamenať, že tri aspekty spoločných charakteristík uvedené v predchádzajúcom texte sa navzájom dopĺňajú a ich rozlíšenie nie je vždy jednoznačné. Tieto tri aspekty odrzkadľujú jednu spoločnú základnú myšlienku. V závislosti od vnútroštátnej rozhodovacej praxe môže byť rovnaký profil zaradený do viacerých kategórií spoločnej charakteristiky. Napríklad vek môže byť v niektorých prípadoch zaradený do kategórie prirodzenej charakteristiky a v iných prípadoch do kategórie spoločného pôvodu, ktorý sa nemôže zmeniť. Keď možno určitú charakteristiku zaradiť do ktorejkoľvek z troch kategórií, nie je dôležitá diskusia o tom, ktorá z troch kategórií je najvhodnejšia. Na výsledok to nemá žiadny vplyv. Dôležité je, aby sa pred rozhodnutím o splnení kritéria spoločnej charakteristiky vždy skontrolovali všetky tri kategórie.

Ďalej je uvedený neúplný zoznam príkladov najčastejšie sa vyskytujúcich spoločných charakteristík. Treba mať na pamäti, že spoločné charakteristiky samé osebe nevytvárajú určitú sociálnu skupinu, pokiaľ nie sú doplnené o analýzu jednoznačnej identity skupiny v konkrétnej krajine pôvodu.

- Biologické pohlavie a rod: pohlavie a rod možno vnímať ako prirodzené charakteristiky, aj keď pohlavie a rod nie sú nemeniteľné a môžu sa zmeniť. V praxi však bude kritérium jednoznačnej identity vo väčšine krajín pôvodu opodstatnené len vtedy, keď je skombinované s ďalšími charakteristikami, ktoré sú pre okolitú spoločnosť relevantné na to, aby vnímala konkrétnu skupinu ako odlišnú.
- Vrodené ochorenia: vrodené ochorenia, ako je napríklad albinizmus, sa tiež môžu považovať za prirodzenú charakteristiku.

⁽¹²⁾ SDEÚ, rozsudok zo 7. novembra 2013, *X, Y a Z*, spojené veci C-199/12 a C-201/12, EU:C:2013:720.

⁽¹³⁾ UNHCR, *Usmernenia o medzinárodnej ochrane: „príslušnosť k určitej sociálnej skupine“ v kontexte článku 1 časti A ods. 2 Dohovoru z roku 1951 a/alebo jeho Protokolu z roku 1967 o právnom postavení utečencov*, 7. mája 2002, bod 3.

- Zdravotné postihnutia ⁽¹⁴⁾: určité mentálne a telesné postihnutia môžu predstavovať prirodzenú charakteristiku. Príkladmi môžu byť osoby, ktoré sa narodia ako nevidiace, nepočujúce alebo majú určité vývinové poruchy. Ako osoby majúce spoločný pôvod, ktorý sa nemôže zmeniť, môžu byť chápané aj osoby s inými zdravotnými postihnutiami. Do tejto kategórie môžu spadať najmä zdravotné postihnutia spôsobené vojnou alebo jej pozostatkami.
- Prehrešok proti morálnym kódexom a porušenie prevládajúcich noriem: určité prehrešky proti morálnym kódexom, napríklad cudzoložstvo, môžu tiež predstavovať spoločný pôvod, ktorý sa nemôže zmeniť. V niektorých prípadoch navyše môže porušenie sociálnych noriem súvisieť s vierou, ktorá je taká základná pre identitu alebo svedomie, že osoba by nemala byť nútená, aby sa jej zriekla. Vhodnými príkladmi sú rodičia odmietajúci podrobiť svoje dieťa mrzačeniu ženských pohlavných orgánov alebo ženy odmietajúce prijať podriadenú úlohu voči svojim manželom.
- Sexuálna orientácia a rodová identita sa môžu považovať za charakteristiky také základné pre identitu alebo svedomie, že osoba by nemala byť nútená, aby sa ich zriekla.
- Závažné zdravotné stavy a choroby: niektoré zdravotné stavy a závažné choroby, napríklad HIV/AIDS, sa môžu považovať za spoločný pôvod, ktorý sa nemôže zmeniť.
- Príbuzenské väzby: môžu byť vnímané ako prirodzená charakteristika (napr. rodina, do ktorej sa narodíte) alebo spoločný pôvod, ktorý sa nemôže zmeniť (napr. z dôvodu manželstva).

Spoločná charakteristika nemôže byť výlučne obmedzená na zdieľanie spoločnej obavy z prenasledovania.

Treba poznamenať, že spoločnou charakteristikou nemôže byť výlučne obava z prenasledovania. Spoločná charakteristika má existovať nezávisle od obavy z prenasledovania. Vykonávanie prenasledovania nemôže definovať sociálnu skupinu. V opačnom prípade by každý jednotlivec s opodstatnenou obavou z prenasledovania predstavoval určitú sociálnu skupinu, a teda bol oprávnený na priznanie postavenia utečenca. Iné dôvody prenasledovania (rasa, náboženstvo, národnosť a politický názor) by tak stratili zmysluplný obsah, keďže na priznanie postavenia utečenca by postačovala samotná skutočnosť existencie opodstatnenej obavy.

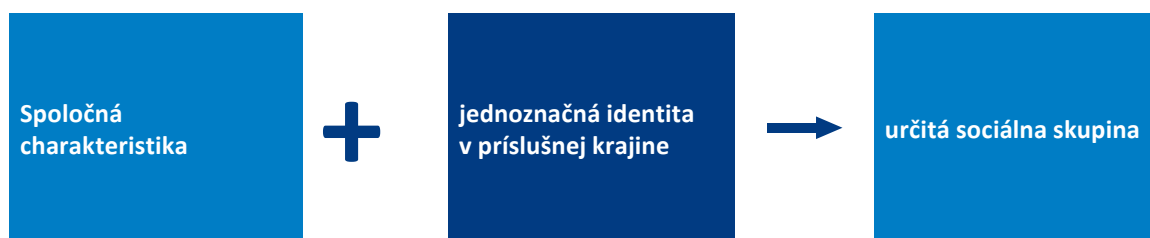
Dôležitosť tejto zásady zdôrazňujú aj usmernenia UNHCR, keďže určitú sociálnu skupinu vymedzujú takto: „(...) skupina osôb, ktoré zdieľajú **spoločnú charakteristiku inú ako to, že čelia riziku prenasledovania**“ ⁽¹⁵⁾.

Vnútroštátne usmernenia týkajúce sa uplatňovania podmienky „spoločná charakteristika“
Vyplní členský štát

⁽¹⁴⁾ „Osoby so zdravotným postihnutím zahŕňajú osoby s dlhodobými telesnými, mentálnymi, intelektuálnym alebo zmyslovými postihnutiami, ktoré v súčasnosti s rôznymi prekážkami môžu brániť ich plnému a účinnému zapojeniu do života spoločnosti na rovnakom základe s ostatnými“, Valné zhromaždenie Organizácie Spojených národov, *Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím*, 13. decembra 2006, článok 1.

⁽¹⁵⁾ UNHCR, *Usmernenia o medzinárodnej ochrane: „príslušnosť k určitej sociálnej skupine“ v kontexte článku 1 časti A ods. 2 Dohovoru z roku 1951 a/alebo jeho Protokolu z roku 1967 o právnom postavení utečencov*, 7. mája 2002, bod 11.

C) Jednoznačná identita

Keď je splnená požiadavka „spoločnej charakteristiky“, ďalšou otázkou je, či má skupina **jednoznačnú identitu v príslušnej krajine, pretože je vnímaná ako odlišná od okolitej spoločnosti.**

Definovať identitu je ťažké, pretože možno vytvoriť rôzne teórie toho, ako uvažovať nad pojmom identita. Kvalifikačná smernica však poskytuje jasné usmernenia, ako stanoviť existenciu jednoznačnej identity v súvislosti s príslušnosťou k určitej sociálnej skupine: určitá sociálna skupina má jednoznačnú identitu v príslušnej krajine, pretože je vnímaná ako odlišná od okolitej spoločnosti.

1) Jednoznačnú identitu treba analyzovať vzhľadom na podmienky prevládajúce v krajine pôvodu

V článku 10 ods. 1 písm. d) kvalifikačnej smernice sa uvádza, že skupina má jednoznačnú identitu **v príslušnej krajine**, pretože je vnímaná ako odlišná od okolitej spoločnosti.

Jednoznačná identita závisí od konkrétneho kontextu prevládajúceho v danej krajine pôvodu. Skupina môže byť vnímaná ako odlišná (v zmysle kvalifikačnej smernice) v jednej krajine, ale nie v inej.

Preto nie je možné dospieť k záveru, že určitý profil podľa definície alebo z abstraktného hľadiska predstavuje určitú sociálnu skupinu. Existencia jednoznačnej identity sa má vždy posudzovať vzhľadom na vnútroštátny kontext v krajine pôvodu.

Na posúdenie existencie určitej sociálnej skupiny v určitej krajine sú preto potrebné **relevantné a aktuálne informácie o krajine pôvodu.**

Treba tiež poznamenať, že skupiny nemusia mať jednoznačnú identitu vo vzťahu k celej krajine pôvodu a existencia určitej sociálnej skupiny v tomto zmysle môže byť obmedzená na určité regióny, z ktorých žiadateľ pochádza. ⁽¹⁶⁾

2) Vnímanie skupiny ako odlišnej od okolitej spoločnosti

V tomto štádiu je pre úradníka povereného prípadom kľúčovou otázkou určiť, **či je dotknutá skupina vnímaná ako odlišná od okolitej spoločnosti.**

Pri skúmaní, či je skupina vnímaná okolitou spoločnosťou (v krajine pôvodu) ako odlišná, možno použiť niekoľko ukazovateľov. Dva ukazovatele opísané ďalej v texte nie sú samé osebe potrebné na identifikáciu sociálnej skupiny **a ako také nie sú predpokladom na stanovenie jednoznačnej identity; sú uvedené ako príklady** ukazovateľov, ktoré môžu byť za konkrétnych okolností užitočné na identifikáciu sociálnej skupiny.

Vnímanie okolitou spoločnosťou sa nemusí nevyhnutne vzťahovať na celú spoločnosť v krajine pôvodu. Platí tiež, že vnímanie skupiny ako odlišnej sa nemá chápať ako niečo nevyhnutne negatívne. Ako odlišná od okolitej spoločnosti môže byť vnímaná napríklad privilegovaná spoločenská vrstva.

a) Stigmatizácia alebo vyčlenenie na základe právnych predpisov

SDEÚ vo veci X, Y a Z rozhodol, že existencia trestnoprávnej legislatívy zameranej na konkrétnu skupinu (v tomto prípade homosexuálnych osôb) umožňuje konštatovať, že táto skupina je okolitou spoločnosťou vnímaná ako odlišná, a teda má jednoznačnú identitu v príslušnej krajine.

⁽¹⁶⁾ Uvedené na netýka skúmania alternatívy vnútroštátnej ochrany, ktoré sa vykonáva v kontexte posúdenia rizika.

Výňatky z rozsudku SDEÚ vo veci X, Y a Z⁽¹⁷⁾

„V tejto súvislosti treba pripustiť, že existencia trestnoprávnej legislatívy, akou sú právne úpravy v každom z konaní vo veci samej, ktorá sa týka špecificky homosexuálnych osôb, umožňuje konštatovať, že tieto osoby predstavujú osobitnú skupinu, ktorá je okolitou spoločnosťou vnímaná ako odlišná.“
(bod 48)

„Na prvú otázku položenú v každom z konaní vo veci samej teda treba odpovedať, že článok 10 ods. 1 písm. d) smernice sa má vykladať v tom zmysle, že existencia trestnoprávnej legislatívy, akou sú právne úpravy v každom z konaní vo veci samej, ktorá sa týka špecificky homosexuálnych osôb, umožňuje konštatovať, že tieto osoby treba považovať za určitú sociálnu skupinu.“
(bod 49)

Existencia trestnoprávnej legislatívy zameranej na konkrétnu skupinu alebo zákonov, ktoré sú diskriminačné voči určitým skupinám, môže viesť ku konštatovaniu, že tieto skupiny sú okolitou spoločnosťou vnímané ako odlišné.

b) Stigmatizácia spoločnosťou alebo vynímanie sa vo vnímaní spoločnosti

Keďže sociálna skupina súvisí s okolitou spoločnosťou, je dôležité pochopiť, ako spoločnosť funguje a zaobchádza so skupinami odlišne.

Môže sa to prejavíť diskriminačným konaním alebo presvedčením či ostrakizmom alebo udeľovaním výsad určitým skupinám.

Diskriminácia alebo ostrakizmus môžu okrem iného pozostávať z obmedzeného prístupu k pracovným miestam, bývaniu, lekárskej starostlivosti alebo vzdelaniu. Určité sociálne skupiny môžu byť považované za vylúčené alebo stojace mimo ostatnej časti spoločnosti alebo populácie v krajine pôvodu alebo konkrétnej oblasti či oblastiach v krajine pôvodu.

Stigmatizovať určité skupiny môžu aj určité tradície a zvyky alebo náboženské či politické presvedčenia.

V krajinách alebo regiónoch s vysokou mierou prevalencie mrzačenia ženských pohlavných orgánov môžu byť ženy a dievčatá určitého veku, ktoré nepodstúpili mrzačenie ženských pohlavných orgánov, vnímané okolitou spoločnosťou ako odlišné, a teda mať jednoznačnú identitu.

⁽¹⁷⁾ Rozsudok SDEÚ zo 7. novembra 2013, X, Y a Z, spojené veci C-199/12 a C-201/12, EU:C:2013:720, body 48 a 49.

D) Príslušnosť

Podľa kvalifikačnej smernice sa jednoznačná identita aj vnímanie skupiny ako odlišnej týkajú skupiny ako celku. Okolité spoločnosť by mala mať určité všeobecné povedomie, že v spoločnosti existuje určitá sociálna skupina, a vnímať jej príslušníkov odlišne.

Príslušník určitej sociálnej skupiny môže byť samostatne pre okolitú spoločnosť „neviditeľný“ alebo „nepostrehnuteľný“, no samotná skutočnosť, že s určitou sociálnou skupinou zdieľa spoločné charakteristiky, z neho robí príslušníka danej skupiny. Pre okolitú spoločnosť nemusí byť viditeľná napríklad sexuálna orientácia určitej osoby, pokiaľ o nej žiadateľ otvorene nehovorí.

Existencia **určitej sociálnej skupiny** nie je založená na činnostiach alebo konaní jej príslušníkov a ani od nich nezávisí. Určitá sociálna skupina môže existovať a často existuje bez toho, aby jej bola pripisovaná nejaká činnosť.

Súdržnosť medzi príslušníkmi skupiny nie je podmienkou. Príslušníci určitej sociálnej skupiny sa nemusia navzájom poznať ani nemusia byť nijako prepojení. Relevantným kritériom je zdieľanie spoločnej charakteristiky príslušníkmi, nevyžaduje sa však, aby mali medzi sebou akýkoľvek vzťah.

Skrývanie alebo zdržanlivosť/rezervovanosť. SDEÚ vo veci *X, Y a Z* rozhodol, že od žiadateľov sa nemá očakávať skrývanie charakteristiky, ktorá je taká základná pre ich identitu, že by nemali byť nútení, aby sa jej zriekli. Súd navyše spresnil, že od žiadateľa sa nemôže primerane očakávať zdržanlivosť v prejavovaní svojej sexuálnej orientácie. Skutočnosť, že riziku prenasledovania by sa mohli vyhnúť tým, že by sa zdržiavali prejavov svojej sexuálnej orientácie vo väčšom rozsahu než heterosexuálna osoba, sa v tejto súvislosti nemá zohľadňovať.

Výňatky z rozsudku SDEÚ vo veci *X, Y a Z* ⁽¹⁸⁾

„Pokiaľ ide o prvú z uvedených podmienok, je nesporné, že sexuálna orientácia osoby predstavuje charakteristiku, ktorá je taká základná pre jej identitu, že by nemala byť nútená, aby sa jej zriekla. (...)“ (bod 46)

„V tejto súvislosti treba konštatovať, že požadovať od členov určitej sociálnej skupiny s rovnakou sexuálnou orientáciou, aby skrývali túto orientáciu, je v rozpore so samotným uznaním charakteristiky, ktorá je taká základná pre identitu, že dotknuté osoby by nemali byť nútené, aby sa jej zriekli.“ (bod 70)

„Skutočnosť, že tomuto nebezpečenstvu by sa mohol vyhnúť tým, že by sa zdržiaval prejavov svojej sexuálnej orientácie vo väčšom rozsahu než heterosexuálna osoba, netreba v tejto súvislosti zohľadňovať.“ (bod 75)

„Pri posudzovaní žiadosti o získanie postavenia utečenca príslušné orgány nemôžu primerane očakávať, že na predídenie nebezpečenstvu prenasledovania žiadateľ o azyl skryje vo svojej krajine pôvodu svoju homosexualitu, alebo bude zdržanlivý v prejavovaní svojej sexuálnej orientácie.“ (bod 76)

Veľkosť skupiny, t. j. počet príslušníkov alebo osôb tvoriacich skupinu, nie je pri posudzovaní existencie určitej sociálnej skupiny relevantná.

Určitá sociálna skupina môže v skutočnosti pozostávať z veľmi malého počtu osôb (napr. osoby so zriedkavou chorobou/zdravotným postihnutím) alebo naopak byť tvorená väčším počtom osôb (napr. LGBTI osoby v celej krajine). Je potrebné pripomenúť, že aj iné dôvody prenasledovania (rasa, náboženstvo, národnosť a politický názor) môžu zahŕňať veľmi veľký alebo veľmi malý počet osôb. Okrem toho existuje mnoho dobre zdokumentovaných historických príkladov dominantných menšinových skupín prenasledujúcich väčšinu z dôvodov vyplývajúcich z Dohovoru.

Slovo „určitá“ v pojme „určitá sociálna skupina“ poukazuje na skutočnosť, že skupina je „identifikovateľná“. Nemá sa chápať ako súvisiace s veľkosťou skupiny ⁽¹⁹⁾.

Záver o existencii určitej sociálnej skupiny

⁽¹⁸⁾ Rozsudok SDEÚ zo 7. novembra 2013, *X, Y a Z*, spojené veci C-199/12 a C-201/12, EU:C:2013:720, body 46, 70, 74 a 76.

⁽¹⁹⁾ UNHCR, *Usmernenia o medzinárodnej ochrane: „príslušnosť k určitej sociálnej skupine“ v kontexte článku 1 časti A ods. 2 Dohovoru z roku 1951 a/alebo jeho Protokolu z roku 1967 o právnom postavení utečencov*, 7. mája 2002, bod 18.

Splnenie kritéria spoločnej charakteristiky a kritéria jednoznačnej identity vedie k záveru, že žiadateľ patrí do určitej sociálnej skupiny, čím sa preukazuje existencia jedného z piatich dôvodov prenasledovania uvedených v definícii utečenca.

Vnútroštátne usmernenia týkajúce sa uplatňovania podmienky „jednoznačná identita“
--

<i>Vyplní členský štát</i>

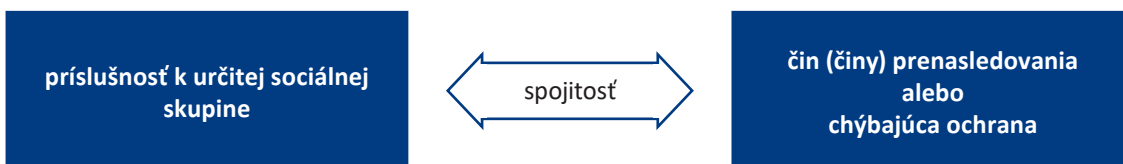
E) Spojitosť (z dôvodov)

Samotná skutočnosť príslušnosti osoby k určitej sociálnej skupine nepostačuje na oprávnenie na priznanie postavenia utečenca. Keď sa preukáže príslušnosť žiadateľa k určitej sociálnej skupine, ďalším krokom je posúdiť existenciu spojitosti medzi príslušnosťou žiadateľa a obavou žiadateľa z prenasledovania alebo chýbajúcou ochranou.

Spojitosť (z dôvodov) je príčinná súvislosť medzi:

- príslušnosťou k určitej sociálnej skupine a opodstatnenou obavou z prenasledovania;
alebo
- príslušnosťou k určitej sociálnej skupine a chýbajúcou účinnou a nie dočasnou ochranou proti činu prenasledovania podľa článku 7 ods. 2 kvalifikačnej smernice, a najmä neochotou aktérov ochrany poskytnúť ochranu proti obávanému prenasledovaniu, pričom čin prenasledovania nesúvisí s dôvodom prenasledovania.

Spojitosť medzi príslušnosťou k určitej sociálnej skupine a obavou z prenasledovania prameniaca z činu (činov) prenasledovania alebo chýbajúcou ochranou je kľúčová.

Príklad neochoty poskytnúť ochranu: homosexuálny muž je obeťou trestných činov, ktoré nie sú spáchané z dôvodu jeho sexuálnej orientácie alebo iného dôvodu vyplývajúceho z Dohovoru; príslušné orgány však trestné činy odmietajú vyšetriť alebo v prípade potreby mu poskytnúť fyzickú ochranu z dôvodu jeho sexuálnej orientácie.

F) Špecifické okolnosti

a. Rozmanitosť motívov

Pod rozmanitosťou motívov sa rozumie situácia, v ktorej je čin prenasledovania spáchaný na základe viacerých motívov, pričom nie všetky z nich sú dôvodmi prenasledovania. Na uplatnenie definície utečenca je postačujúce, aby popri ostatných motívoch existoval ako účinne prispievajúci faktor aspoň jeden z dôvodov prenasledovania.

b. Rozmanitosť dôvodov prenasledovania

V závislosti od okolností konkrétneho prípadu môže existovať jeden alebo viac dôvodov prenasledovania, ktoré sa prekrývajú alebo sú rovnako uplatniteľné. Na jeden a ten istý čin prenasledovania sa popri príslušnosti k určitej sociálnej skupine môžu vzťahovať aj iné dôvody prenasledovania (rasa, náboženstvo, národnosť, politický názor). Rozhodovač by preto mal vždy venovať pozornosť existencii iných dôvodov prenasledovania. Tip: Keď je čin prenasledovania možné jednoznačne spojiť s jedným z iných dôvodov vyplývajúcich z Dohovoru, nie je potrebné vypracúvať ďalšiu analýzu uplatnenia kritérií príslušnosti k určitej sociálnej skupine.

c. Individuálne posúdenie

Treba poznamenať, že pri preukazovaní opodstatnenej obavy z prenasledovania nie je požiadavkou, aby riziku prenasledovania čelil každý príslušník určitej sociálnej skupiny. Podobne ako pri iných dôvodoch prenasledovania nemusia byť všetci príslušníci určitej sociálnej skupiny nevyhnutne oprávnení na priznanie postavenia utečenca.

Niektorý príslušník určitej sociálnej skupiny môže mať opodstatnenú obavu z prenasledovania na základe svojej príslušnosti, zatiaľ čo iný príslušník tej istej skupiny žiadnu obavu z prenasledovania mať nemusí. Podobne môžu existovať osobné okolnosti, za ktorých niektorý príslušník určitej sociálnej skupiny požíva ochranu, zatiaľ čo u iných príslušníkov tej istej určitej sociálnej skupiny tomu tak nie je.

Uplatnenie analýzy súvisiacej s príslušnosťou k určitej sociálnej skupine

Účelom tejto časti je ilustrovať uplatnenie zásad opísaných v predchádzajúcich častiach tohto usmernenia. Profily uvedené v tomto oddiele boli vybraté s cieľom ukázať, ako sa môže analýza vykonať v praxi. **Nejde o príklady určitých sociálnych skupín ako takých.** Ako už bolo uvedené, určité sociálne skupiny sa majú vždy preukazovať vzhľadom na individuálne charakteristiky a konkrétny kontext v krajine pôvodu.

Pri posudzovaní príslušnosti určitej osoby k určitej sociálnej skupine je obzvlášť dôležité, aby sa rozhodovač **zdržal spoliehania sa na stereotypné predstavy a kultúrne zaujaté zovšeobecnenia alebo domnienky**, najmä vo vzťahu k prítomnosti alebo neprítomnosti určitých viditeľných charakteristík. ⁽²⁰⁾

A) Profily súvisiace so sexuálnou orientáciou a rodovou identitou

Sexuálna orientácia a rodová identita sú výslovne uvedené v druhom pododseku článku 10 ods. 1 písm. d) kvalifikačnej smernice.

Článok 10 ods. 1 písm. d) Dôvody prenasledovania

(...)

V závislosti od okolností v krajine pôvodu môže určitá sociálna skupina zahŕňať skupinu vychádzajúcu zo spoločnej charakteristiky sexuálnej orientácie. Sexuálna orientácia sa nemôže chápať ako orientácia zahŕňajúca činy považované za trestné v súlade s vnútroštátnym právom členských štátov. Aspektom týkajúcim sa rodu vrátane rodovej identity sa venuje náležitá pozornosť na účely určenia príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo zisťovania charakteristík takejto skupiny;

Spoločná charakteristika

SDEÚ vo veci *X, Y a Z* usúdil, že sexuálna orientácia osoby predstavuje charakteristiku, ktorá je taká základná pre jej identitu, že by nemala byť nútená, aby sa jej zriekla:

Výňatky z rozsudku SDEÚ vo veci *X, Y a Z* ⁽²¹⁾

„Pokiaľ ide o prvú z uvedených podmienok, je nesporné, že sexuálna orientácia osoby predstavuje charakteristiku, ktorá je taká základná pre jej identitu, že by nemala byť nútená, aby sa jej zriekla. Tento výklad potvrdzuje článok 10 ods. 1 písm. d) druhý pododsek smernice, z ktorého vyplýva, že v závislosti od okolností v krajine pôvodu môže určitá sociálna skupina zahŕňať skupinu vychádzajúcu zo spoločnej charakteristiky sexuálnej orientácie.“

(bod 46)

Súd navyše rozhodol, že sa nemá očakávať, že žiadateľ s cieľom predísť prenasledovaniu utají svoju charakteristiku, ktorá je taká základná pre jeho identitu, že by nemal byť nútený, aby sa jej zriekol. Súd spresnil, že od žiadateľa sa nemôže primerane očakávať zdržanlivosť (v prejavovaní svojej sexuálnej orientácie), a skutočnosť, že tomuto nebezpečenstvu by sa mohol vyhnúť tým, že by sa zdržiaval prejavov svojej sexuálnej orientácie vo väčšom rozsahu než heterosexuálna osoba, sa nemá v tejto súvislosti zohľadňovať.

⁽²⁰⁾ UNHCR, *vedľajšie účastníctvo UNHCR pred Súdnyim dvorom Európskej únie vo veciach Minister voor Immigratie en Asiel proti X, Y a Z*, 28. septembra 2012, s. 12.

⁽²¹⁾ Rozsudok SDEÚ zo 7. novembra 2013, *X, Y a Z*, spojené veci C-199/12 a C-201/12, EU:C:2013:720, bod 46.

Výňatky z rozsudku SDEÚ vo veci X, Y a Z⁽²²⁾

„V tejto súvislosti treba konštatovať, že požadovať od členov určitej sociálnej skupiny s rovnakou sexuálnou orientáciou, aby skrývali túto orientáciu, je v rozpore so samotným uznaním charakteristiky, ktorá je taká základná pre identitu, že dotknuté osoby by nemali byť nútené, aby sa jej zriekli.“

(bod 70)

„Nie je teda možné očakávať, že žiadateľ o azyl s cieľom predísť prenasledovaniu utají vo svojej krajine pôvodu svoju homosexualitu.“

(bod 71)

Ako už bolo uvedené, rozlíšenie medzi rôznymi typmi spoločných charakteristík (prirodzená charakteristika, spoločný pôvod alebo charakteristika alebo viera, ktoré sú také základné pre identitu alebo svedomie, že osoba by nemala byť nútená, aby sa jej zriekla) je doplňujúce a nie vždy jednoznačné. Niektorí môžu napríklad považovať sexuálnu orientáciu za prirodzenú charakteristiku. To svedčí o tom, ako môže byť spoločná vlastnosť podložená rôznymi argumentáciami⁽²³⁾.

Jednoznačná identita

Keďže sexuálna orientácia a rodová identita sú spoločná charakteristika, druhou otázkou pri zisťovaní príslušenosti dotknutej osoby k určitej sociálnej skupine je určiť, či má daná skupina jednoznačnú identitu na základe tejto spoločnej charakteristiky, t. j. či je táto skupina vnímaná okolitou spoločnosťou ako odlišná z dôvodu sexuálnej orientácie a/alebo rodovej identity jej príslušníkov.

Relevantnou otázkou pre rozhodovateľa je, ako sa vnímanie skupiny ako odlišnej prejavuje. Vo veci X, Y a Z súd považuje za dôležitú existenciu trestnoprávnej legislatívy, ktorá sa týka špecificky homosexuálnych osôb. Tým sa môže podporiť zistenie, že homosexuáli tvoria zvláštnu skupinu, ktorá je okolitou spoločnosťou vnímaná ako odlišná.

Výňatky z rozsudku SDEÚ vo veci X, Y a Z⁽²⁴⁾

„V tejto súvislosti treba pripustiť, že existencia trestnoprávnej legislatívy, akou sú právne úpravy v každom z konaní vo veci samej, ktorá sa týka špecificky homosexuálnych osôb, umožňuje konštatovať, že tieto osoby predstavujú osobitnú skupinu, ktorá je okolitou spoločnosťou vnímaná ako odlišná.“

(bod 48)

„Na prvú otázku položenú v každom z konaní vo veci samej teda treba odpovedať, že článok 10 ods. 1 písm. d) smernice sa má vykladať v tom zmysle, že existencia trestnoprávnej legislatívy, akou sú právne úpravy v každom z konaní vo veci samej, ktorá sa týka špecificky homosexuálnych osôb, umožňuje konštatovať, že tieto osoby treba považovať za určitú sociálnu skupinu.“

(bod 49)

Stigmatizácia osôb v dôsledku ich sexuálnej orientácie alebo rodovej identity môže vyplývať z trestnoprávných alebo diskriminačných zákonov alebo politík, neoficiálnych štátnych praktík ale aj zo samotnej okolitej spoločnosti. Existencia trestného práva nie je požiadavkou na preukázanie jednoznačnej identity súvisiacej so sexuálnou orientáciou a rodovou identitou.

V krajinách, v ktorých neexistujú žiadne zákony kriminalizujúce alebo diskriminujúce osoby v dôsledku ich sexuálnej orientácie a rodovej identity, môžu mať LGBTI osoby napriek tomu jednoznačnú identitu, ak napríklad v okolitej spoločnosti prevláda kultúra netolerancie.

V prípade splnenia kritérií spoločnej charakteristiky a jednoznačnej identity možno dospieť k záveru, že v kontexte určitej krajiny pôvodu alebo jej časti možno preukázať existenciu určitej sociálnej skupiny.

Spojitosť

Samotné zistenie príslušenosti žiadateľa k určitej sociálnej skupine v jeho krajine pôvodu nepostačuje na to, aby bol oprávnený na priznanie postavenia utečenca.

⁽²²⁾ Rozsudok SDEÚ zo 7. novembra 2013, X, Y a Z, spojené veci C-199/12 a C-201/12, EU:C:2013:720, body 70 a 71.

⁽²³⁾ UNHCR, *Usmernenia o medzinárodnej ochrane: Žiadosti o postavenie utečenca na základe sexuálnej orientácie a/alebo rodovej identity v kontexte článku 1 časti A ods. 2 Dohovoru z roku 1951 a/alebo jeho Protokolu z roku 1967 o právnom postavení utečencov*, 23. októbra 2012, bod 47.

⁽²⁴⁾ Rozsudok SDEÚ zo 7. novembra 2013, X, Y a Z, spojené veci C-199/12 a C-201/12, EU:C:2013:720, body 48 a 49.

Splnené musia byť aj ďalšie kritériá na začlenenie uvedené v definícii utečenca. Musí najmä existovať spojitosť (t. j. príčinná súvislosť) medzi príslušnosťou žiadateľa k určitej sociálnej skupine a opodstatnenou obavou z prenasledovania alebo chýbajúcou ochranou proti takémuto prenasledovaniu.

Dôvody prenasledovania sa môžu zakladať na rozmanitosti motívov (pozri stranu 18), napríklad vtedy, keď je čin prenasledovania motivovaný trestnými dôvodmi a zároveň príslušnosťou obete k určitej skupine (napr. vydieranie LGBTI osôb s cieľom finančného zisku).

V situáciách prevládajúcej kultúry netolerancie je pôvodcom prenasledovania často nešťatný aktér, pričom aktéri ochrany nemusia byť schopní alebo ochotní poskytnúť ochranu alebo poskytovaná ochrana nie je účinná a má dočasný charakter.

Vnútroštátne postupy týkajúce sa určitých sociálnych skupín založených na sexuálnej orientácii a rodovej identite
Vyplní členský štát

B) Rod

Rod sa týka vzťahu medzi ženami a mužmi založenom na sociálne alebo kultúrne vytvorených a vymedzených identitách, statusoch, úlohách a povinnostiach, ktoré sú pripisované jednému alebo druhému pohlaviu. ⁽²⁵⁾

Odôvodnenie 30 kvalifikačnej smernice

Rovnako je potrebné zaviesť spoločný pojem dôvodu prenasledovania „príslušnosť k určitej sociálnej skupine“. Na účely vymedzenia určitej sociálnej skupiny je potrebné náležite zohľadniť otázky vyplývajúce z rodovej príslušnosti žiadateľa vrátane rodovej identity a sexuálnej orientácie, ktoré môžu súvisieť s určitými právnymi tradíciami a zvykmi a ktorých výsledkom môže byť napríklad mrzačenie pohlavných orgánov, nútená sterilizácia či nútené potraty, a to do tej miery, do akej súvisia s oprávnenou obavou žiadateľa z prenasledovania.

Článok 10 ods. 1 písm. d) druhý pododsek kvalifikačnej smernice

(...)

Aspektom týkajúcim sa rodu vrátane rodovej identity sa venuje náležitá pozornosť na účely určenia príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo zisťovania charakteristík takejto skupiny;

Článok 9 ods. 2 písm. f) Činy prenasledovania kvalifikačnej smernice

Činy prenasledovania, ako sú kvalifikované v odseku 1, môžu okrem iného nadobúdať formu:

[...] činy špecifické pre rod alebo činy osobitného charakteru týkajúceho sa detí.

V niektorých spoločnostiach existujú zákony, ktoré sú diskriminačné voči ženám v dôsledku ich samotnej rodovej príslušnosti, alebo spoločenské praktiky, ktoré sú diskriminačné voči ženám. Existencia diskriminačného zákona alebo praktiky sama osebe nemusí nevyhnutne vytvárať určitú sociálnu skupinu, ale predstavuje náznak, ktorý je potrebné ďalej posúdiť v kontexte krajiny pôvodu, t. j. aký zásadný je daný zákon pre vnímanie odlišnej identity okolitou spoločnosťou, ako sa uplatňuje a aký odlišný vplyv má na ženy. Na stanovenie kritéria jednoznačnej identity budú často potrebné aj iné charakteristiky, ako je napríklad región pôvodu, etnický pôvod a/alebo sociálna situácia.

⁽²⁵⁾ UNHCR, *Usmernenia o medzinárodnej ochrane: Žiadosti o postavenie utečenca na základe sexuálnej orientácie a/alebo rodovej identity v kontexte článku 1 časti A ods. 2 Dohovoru z roku 1951 a/alebo jeho Protokolu z roku 1967 o právnom postavení utečencov*, 23. októbra 2012, bod 47.

Ďalej je uvedený zoznam často sa vyskytujúcich príkladov osobitných skupín žien, ktoré môžu byť v konkrétnej krajine pôvodu vnímané ako určitá sociálna skupina. Je potrebné zdôrazniť, že tieto príklady sa nevzťahujú na každú krajinu a spoločnosť a že existencia určitej sociálnej skupiny sa má vždy posudzovať vzhľadom na situáciu v konkrétnej krajine pôvodu.

- **Ženy a dievčatá, ktoré odmietajú podstúpiť mrzačenie ženských pohlavných orgánov.** Tento profil je podrobnejšie opísaný ďalej v texte.
- **Ženy, ktoré sa stali obeťami znásilnenia alebo iných foriem sexuálneho násillia** a ktoré čelia stigmatizácii zo strany okolitej spoločnosti.
- **Ženy, ktoré boli v minulosti prostitútkami** a ktoré čelia ostrakizmu alebo iným formám diskriminácie, trestania alebo zlého zaobchádzania.
- **Ženy, ktoré sa stali obeťami obchodovania s ľuďmi** a ktoré čelia ostrakizmu zo strany ich rodiny a spoločnosti vo všeobecnosti (pozri profil D ďalej v texte).
- **Ženy porušujúce spoločenské zvyklosti**, napr. ženy, ktoré na základe hlboko zakoreneného presvedčenia odmietajú dodržiavať tradičné kultúrne normy súvisiace s „očakávanou“ úlohou ženy v rodine.

Vnútroštátne postupy týkajúce sa určitých sociálnych skupín založených na rodovej príslušnosti

Vyplní členský štát

Mrzačenie ženských pohlavných orgánov

Svetová zdravotnícka organizácia definuje mrzačenie ženských pohlavných orgánov ako všetky postupy s čiastočným alebo úplným odstránením vonkajších ženských rodidiel alebo iné zranenia ženských pohlavných orgánov z nemedicínskych príčin ⁽²⁶⁾.

Mrzačenie ženských pohlavných orgánov je škodlivá tradičná praktika a považuje sa za porušenie ľudských práv dievčat a žien ⁽²⁷⁾.

Ako už bolo citované, v odôvodnení 30 kvalifikačnej smernice sa výslovne odkazuje na „určité právne tradície a zvyky, ktorých výsledkom môže byť napríklad mrzačenie pohlavných orgánov“, ktoré je potrebné pri posudzovaní žiadosti náležite zohľadniť.

Spoločná charakteristika

V závislosti od kontextu v príslušnej krajine pôvodu môžu určitú sociálnu skupinu tvoriť ženy a dievčatá, ktorých spoločnou charakteristikou je nepodstúpenie mrzačenia ženských pohlavných orgánov v súlade s miestnymi tradičnými praktikami a/alebo pokračujúce odmietanie podstúpiť ho. Skupina by sa mohla zakladať na prirodzených charakteristikách (vek, rodová príslušnosť, etnický pôvod), ako aj na spoločnom pôvode (nepodstúpenie mrzačenia ženských pohlavných orgánov) a/alebo charakteristike alebo viere, ktorá je základná pre identitu alebo svedomie osoby.

Môže zahŕňať aj ženy a dievčatá, ktoré už podstúpili nejaký typ mrzačenia ženských pohlavných orgánov, no napriek tomu naďalej čelia riziku postúpenia ďalšieho druhu mrzačenia ženských pohlavných orgánov ⁽²⁸⁾

Jednoznačná identita

Na určenie toho, či skupina uvedená v predchádzajúcom texte (t. j. ženy a dievčatá, ktoré nepodstúpili mrzačenie ženských pohlavných orgánov v súlade s miestnymi tradičnými praktikami) môže predstavovať určitú sociálnu skupinu,

⁽²⁶⁾ WHO, *Klasifikácia mrzačenia ženských pohlavných orgánov*, 2007.

⁽²⁷⁾ WHO, *Eliminácia mrzačenia ženských pohlavných orgánov – spoločné vyhlásenie organizácií OHCHR, UNAIDS, UNDP, UNECA, UNESCO, UNFPA, UNHCR, UNICEF, UNIFEM, WHO*, s. 8.

⁽²⁸⁾ UNHCR, *Usmernenie k žiadostiam utečencov súvisiacim s mrzačením ženských pohlavných orgánov*, máj 2009, s. 5, bod 6.

je tiež potrebné posúdiť, či má jednoznačnú identitu v príslušnej krajine pôvodu, t. j. či je okolitou spoločnosťou vnímaná ako odlišná.

V krajinách (alebo oblastiach), v ktorých je mrženie ženských pohlavných orgánov bežnou praktikou, môžu byť ženy a dievčatá s neporušenými pohlavnými orgánmi (alebo ktoré podľa miestnych praktík nie sú „dostatočne“ obrezané) považované za odlišné od žien, ktoré túto praktiku podstúpili.

Jednoznačná identita týchto žien a dievčat môže byť preukázaná skutočnosťou, že čelia spoločenskému ostrakizmu. Takýto ostrakizmus môže vyplývať zo skutočnosti, že sú miestnou komunitou vnímané ako „nečisté“ alebo „morálne pochybné“. To môže preukazovať napríklad skutočnosť, že muži v tejto spoločnosti sa odmietajú/odmietli zosobášiť so ženami, ktoré nepodstúpili mrženie ženských pohlavných orgánov.

Okrem toho ženy a dievčatá, ktoré sú proti mrženiu ženských pohlavných orgánov a odmietajú dodržiavať túto škodlivú tradičnú praktiku, môžu byť tiež vnímané ako porušujúce spoločenské zvyklosti, v dôsledku čoho môžu byť okolitou spoločnosťou stigmatizované a diskriminované. Môže sa to vzťahovať aj na mužov, ktorí sú proti mrženiu ženských pohlavných orgánov svojich dcér.

Spojitosť

Zistenie príslušnosti žiadateľa k určitej sociálnej skupine (v tomto prípade by to mohli byť „dievčatá alebo ženy v krajine X, ktoré nepodstúpili mrženie ženských pohlavných orgánov a/alebo ho odmietajú podstúpiť“), nepostačuje na to, aby bol oprávnený na priznanie postavenia utečenca.

Splnené musia byť aj ďalšie kritériá na začlenenie uvedené v definícii utečenca. Musí najmä existovať spojitost (t. j. príčinná súvislosť) medzi príslušnosťou žiadateľa k určitej sociálnej skupine a opodstatnenou obavou z prenasledovania alebo chýbajúcou ochranou proti takémuto prenasledovaniu.

V tomto prípade, kde forma obávaného prenasledovania predstavuje vystavenie sa mrženiu ženských pohlavných orgánov, bude jednoduché preukázať príčinnú súvislosť medzi činom prenasledovania a dôvodom. Navyše môžu existovať aj iné riziká prenasledovania, ako sú napríklad závažné formy diskriminácie alebo ostrakizmu.

Vnútroštátne postupy týkajúce sa určitých sociálnych skupín založených na mržení ženských pohlavných orgánov

Vyplní členský štát

C) Deti

Podľa Dohovoru o právach dieťaťa je dieťaťom každá ľudská bytosť mladšia ako 18 rokov.

Podľa odôvodnenia 28 kvalifikačnej smernice:

Pri posudzovaní žiadostí maloletých osôb o medzinárodnú ochranu je potrebné, aby členské štáty zohľadňovali osobitné formy prenasledovania detí. Pozri tiež článok 9 ods. 2 písm. f) kvalifikačnej smernice, podľa ktorého: Činy prenasledovania, ako sú kvalifikované v odseku 1, môžu okrem iného nadobúdať formu: [...] činy špecifické pre pohlavie alebo činy osobitného charakteru týkajúceho sa detí.

Situácia detí môže byť vo veľkej miere ovplyvnená ich skutočným vekom (veľmi malé deti) a nedostatočnými spoločenskými väzbami. Ide o faktory, ktoré je vždy potrebné zohľadniť pri posudzovaní určitej sociálnej skupiny týkajúcej sa detí.

Ďalej je uvedený zoznam často sa vyskytujúcich príkladov skupín detí, ktoré môžu byť v konkrétnej krajine pôvodu vnímané ako určitá sociálna skupina. Je potrebné zdôrazniť, že tieto príklady sa nevzťahujú na každú krajinu a spoločnosť a že existencia určitej sociálnej skupiny sa má posudzovať vzhľadom na situáciu v konkrétnej krajine pôvodu alebo jej časti.

- **Dievčatá s neporušenými pohlavnými orgánmi, ktoré odmietajú podstúpiť mrzačenie ženských pohlavných orgánov** (pozri profil v predchádzajúcom texte).
- **Deti, ktoré odmietajú dodržiavať tradičné kultúrne normy a ktoré sú okolitou spoločnosťou vnímané ako odlišné**, napr. študujúce alebo školu navštevujúce dievčatá v kultúrach, v ktorých je prístup k vzdelaniu vyhradený pre chlapcov, deti odmietajúce nútené manželstvo.
- **Obete obchodovania s deťmi, ktoré čelia ostrakizmu** (pozri bod D ďalej v texte). Deti sú obzvlášť zraniteľné voči obchodovaniu s ľuďmi napríklad na účely sexuálneho vykorisťovania, manželstva, práce v domácnosti, moderného otroctva, žobrania, nezákonnej adopcie, trestnej činnosti.
- **Deti obvinené z čarodejníctva.**

Vnútroštátne postupy týkajúce sa určitých sociálnych skupín založených na detstve alebo súvisiacich s detstvom

Vyplní členský štát

D) Obete obchodovania s ľuďmi

Definícia obchodovania s ľuďmi sa uvádza v smernici Európskej únie 2011/36/EÚ⁽²⁹⁾.

Smernica 2011/36/EÚ z 5. apríla 2011 o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania

Článok 2

1. Zlákanie, preprava, presun, ukrývanie alebo prevzatie osôb vrátane výmeny alebo odovzdania kontroly nad týmito osobami na účely vykorisťovania, a to prostredníctvom hrozby alebo použitia násillia alebo iných foriem donucovania, únosu, podvodu, klamstva, zneužitia moci alebo zraniteľného postavenia, alebo odovzdávania či prijímania platieb alebo výhod na dosiahnutie súhlasu osoby majúcej kontrolu nad inou osobou.

2. Osoba sa nachádza v zraniteľnom postavení, keď nemá inú reálnu alebo prijateľnú možnosť, než sa podvoliť súvisiacemu zneužitiu.

3. Vykorisťovanie zahŕňa prinajmenšom zneužívanie iných osôb na prostitúciu alebo iné formy sexuálneho vykorisťovania, nútenú prácu alebo služby vrátane žobrania, otroctvo alebo praktiky podobné otroctvu, nevoľníctvo alebo zneužívanie na trestnú činnosť, alebo odoberanie orgánov.

(...)

Prípady obchodovania s ľuďmi sa môžu vzťahovať na najrôznejšie situácie, napríklad:

- osoby, ktoré sa **stali obeťou obchodovania s ľuďmi v krajine ich pôvodu a ktoré utiekli** do krajiny azylu, aby požiadali o medzinárodnú ochranu;
- osoby, ktoré sa **stali obeťou obchodovania s ľuďmi mimo krajiny ich pôvodu**, či už v tretej krajine (napr. krajine tranzitu) alebo v krajine azylu, a ktoré žiadajú o medzinárodnú ochranu;
- osoby, ktoré nikdy neboli obeťou obchodovania s ľuďmi, no **majú obavu, že sa stanú obeťou obchodovania s ľuďmi** v krajine ich pôvodu, a utiekli do krajiny azylu, aby požiadali o medzinárodnú ochranu.

Táto časť sa zameriava na určité sociálne skupiny tvorené bývalými obeťami obchodovania s ľuďmi. Nezaoberá sa prípadom osôb, ktoré nikdy neboli obeťou obchodovania s ľuďmi a ktoré v dôsledku ich príslušnosti k určitej sociálnej skupine čelia riziku, že sa stanú obeťou obchodovania s ľuďmi.

Spoločná charakteristika

Bývalé obete obchodovania s ľuďmi možno považovať za skupinu osôb zdieľajúcich skúsenosť z minulosti spočívajúcu v tom, že boli obeťami obchodovania s ľuďmi, čo je možné chápať ako „spoločný pôvod, ktorý sa nemôže zmeniť“.

Jednoznačná identita

Na preukázanie existencie určitej sociálnej skupiny treba posúdiť, či má skupina definovaná zdieľanou spoločnou charakteristikou jednoznačnú identitu v príslušnej krajine pôvodu.

Skutočnosť, že čelia stigmatizácii, odcudzeniu alebo diskriminácii v krajine alebo oblasti ich pôvodu, môže byť náznakom, že obete obchodovania s ľuďmi sú vnímané ako odlišné od okolitej spoločnosti, a teda že je splnené kritérium jednoznačnej identity uvedené v článku 10 ods. 1 písm. d) kvalifikačnej smernice. Vnímanie bude často závisieť od druhu zneužívania, ktorému bola obeť podrobená. Napríklad obete pracovného vykorisťovania alebo krádeže orgánov môžu byť vnímané odlišne ako obete sexuálneho vykorisťovania.

Spojitosť

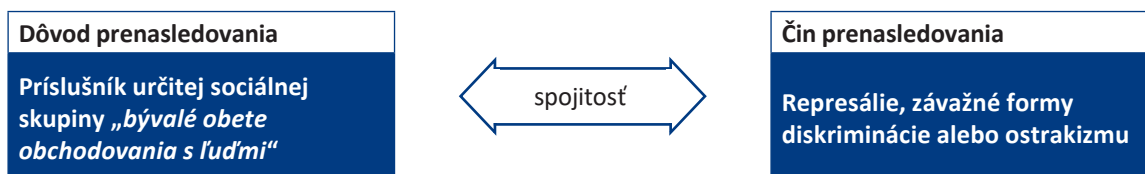
Zistenie príslušnosti žiadateľa k určitej sociálnej skupine (v tomto prípade by to mohli byť „bývalé obete obchodovania s ľuďmi“) nepostačuje na to, aby bol oprávnený na priznanie postavenia utečenca.

⁽²⁹⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/36/EÚ z 5. apríla 2011 o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2002/629/SVV.

Splnené musia byť aj ďalšie kritériá na začlenenie uvedené v definícii utečenca. Musí najmä existovať spojitost (t. j. príčinná súvislosť) medzi príslušnosťou žiadateľa k určitej sociálnej skupine „bývalé obete obchodovania s ľuďmi“ a opodstatnenou obavou z prenasledovania alebo chýbajúcou ochranou proti takémuto prenasledovaniu.

Ako príslušník určitej sociálnej skupiny „bývalé obete obchodovania s ľuďmi“ môže byť žiadateľ vystavený rôznym činom prenasledovania, ako sú napríklad represálie a závažné formy diskriminácie alebo ostrakizmu.

V druhom uvedenom prípade by bola situácia opísaná takto:

Vnútroštátne postupy týkajúce sa určitých sociálnych skupín založených na obchodovaní s ľuďmi
Vyplní členský štát

E) Osoby so zdravotným postihnutím a chorobou

V tejto časti sa skúmajú rôzne profily, napr. osoby narodené so zdravotným postihnutím alebo s vrodenou poruchou, osoby, ktoré nadobudli zdravotné postihnutie v dôsledku vojny, jej následkov alebo nehody, alebo osoby trpiace závažnými chorobami.

Spoločné charakteristiky

Osoby trpiace chorobou, zdravotným postihnutím alebo genetickou poruchou sa môžu v závislosti od ich individuálnych okolností považovať za zdieľajúce buď prirodzenú charakteristiku, alebo spoločný pôvod, ktorý sa nemôže zmeniť.

Jednoznačná identita

Diskriminácia a stigmatizácia osôb so zdravotnými postihnutiami alebo určitými chorobami môžu mať rôzne formy a vyplývať zo zákonov, zvykov, tradícií alebo mýtov. V závislosti od osobných okolností sa diskriminácia môže týkať všetkých oblastí spoločenského života vrátane prístupu k vzdelaniu, zamestnaniu alebo zdravotnej starostlivosti a všeobecnejšie uplatňovania širokej škály občianskych, politických, ekonomických, sociálnych a kultúrnych práv.

Spojitosť

Zistenie príslušnosti žiadateľa k určitej sociálnej skupine (v tomto prípade by to mohli byť „osoby trpiace (názov zdravotného postihnutia alebo choroby)“) nepostačuje na to, aby bol oprávnený na priznanie postavenia utečenca.

Splnené musia byť aj ďalšie kritériá na začlenenie uvedené v definícii utečenca. Musí najmä existovať spojitost (t. j. príčinná súvislosť) medzi príslušnosťou žiadateľa k určitej sociálnej skupine a opodstatnenou obavou z prenasledovania alebo chýbajúcou ochranou proti takémuto prenasledovaniu.

Osoby so zdravotným postihnutím alebo osoby trpiace určitými stavmi fyzického alebo duševného zdravia môžu v niektorých prípadoch čeliť riziku závažného porušovania ľudských práv, a teda môžu mať opodstatnenú obavu zo zabitia, mučenia alebo neľudského a ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania. Závažná diskriminácia a stigmatizácia voči osobám so zdravotnými postihnutiami alebo chorobami môžu v závislosti od kontextu v krajine pôvodu a individuálnych okolností predstavovať aj prenasledovanie v zmysle článku 9 kvalifikačnej smernice.

Rovnako ako všetky profily a príklady uvedené v tomto usmernení sú nasledujúce profily určené na ilustráciu uplatnenia zásad opísaných v predchádzajúcich častiach. Nemajú sa považovať za určité sociálne skupiny v abstraktnom slova zmysle, keďže existenciu určitých sociálnych skupín možno preukázať len vzhľadom na konkrétny kontext v krajine pôvodu.

Osoby so zdravotným postihnutím

Osoby so zdravotným postihnutím zahŕňajú osoby s dlhodobými telesnými, mentálnymi, intelektuálnymi alebo zmyslovými postihnutiami, ktoré v súčinnosti s rôznymi prekážkami môžu brániť ich plnému a účinnému zapojeniu do života spoločnosti rovnako ako ostatní⁽³⁰⁾.

Spoločná charakteristika

V závislosti od osobných okolností sa osoby so zdravotným postihnutím môžu považovať buď za osoby zdieľajúce prirodzenú charakteristiku, alebo za osoby zdieľajúce spoločný pôvod, ktorý sa nemôže zmeniť.

Jednoznačná identita

V závislosti od konkrétneho kontextu v krajine pôvodu a osobných okolností môžu osoby so zdravotným postihnutím čeliť diskriminácii a stigmatizácii v mnohých oblastiach života. Takáto diskriminácia a stigmatizácia osôb s určitými zdravotnými postihnutiami môže naznačovať, že tieto osoby sú okolitou spoločnosťou vnímané ako odlišné, a teda majú jednoznačnú identitu v krajine ich pôvodu⁽³¹⁾.

Spojitosť

Zistenie príslušnosti žiadateľa k určitej sociálnej skupine (v tomto prípade by to mohli byť „osoby trpiace (názov zdravotného postihnutia)“) nepostačuje na to, aby bol oprávnený na priznanie postavenia utečenca.

Splnené musia byť aj ďalšie kritériá na začlenenie uvedené v definícii utečenca. Musí najmä existovať spojitost (t. j. príčinná súvislosť) medzi príslušnosťou žiadateľa k určitej sociálnej skupine a opodstatnenou obavou z prenasledovania alebo chýbajúcou ochranou proti takémuto prenasledovaniu.

V závislosti od podmienok prevládajúcich v krajine pôvodu a individuálnych okolností môžu byť príslušníci určitej sociálnej skupiny „osoby so zdravotným postihnutím“ vystavení rôznym činom prenasledovania vrátane závažného porušovania ľudských práv.

Diskriminácia a stigmatizácia osôb so zdravotným postihnutím v niektorých prípadoch môžu predstavovať aj prenasledovanie v zmysle článku 9 kvalifikačnej smernice.

Osoby s albinizmom

Albinizmus je zriedkavé, nenákazlivé, dedičné ochorenie, ktoré postihuje ľudí na celom svete bez ohľadu na etnický pôvod alebo rodovú príslušnosť. Je dôsledkom značného nedostatku produkcie melanínu a charakterizuje ho čiastočná alebo úplná absencia pigmentu v pokožke, vlasoch a očiach⁽³²⁾.

Spoločná charakteristika

Osoby s albinizmom sa môžu považovať za osoby zdieľajúce prirodzenú charakteristiku.

Jednoznačná identita

V závislosti od kontextu v krajine pôvodu môžu osoby s albinizmom čeliť mnohým formám diskriminácie vyplývajúcim zo zákonov, tradícií, zvykov alebo prevládajúcich mýtov⁽³³⁾.

⁽³⁰⁾ OSN, Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím a Opčný protokol, článok 1.

⁽³¹⁾ OSN, *správa Úradu vysokého komisára OSN pre ľudské práva – Rovnosť a nediskriminácia podľa článku 5 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím*, 9. decembra 2016, s. 4, bod 6.

⁽³²⁾ OHCHR, *správa nezávislého experta o požívaní ľudských práv osobami s albinizmom*, 18. januára 2016, s. 5, bod 12.

⁽³³⁾ OHCHR, *správa nezávislého experta o požívaní ľudských práv osobami s albinizmom*, 18. januára 2016, s. 6, body 14 a 16.

Tieto druhy diskriminácie môžu podporiť zistenie, že osoby s albinizmom sú okolitou spoločnosťou vnímané ako odlišné, a teda majú jednoznačnú identitu v týchto konkrétnych krajinách, kde takáto diskriminácia existuje.

Spojitosť

Zistenie príslušnosti žiadateľa k určitej sociálnej skupine (v tomto prípade by to mohli byť „osoby s albinizmom“) nepostačuje na to, aby bol oprávnený na priznanie postavenia utečenca.

Splnené musia byť aj ďalšie kritériá na začlenenie uvedené v definícii utečenca. Musí najmä existovať spojitosť (t. j. príčinná súvislosť) medzi príslušnosťou žiadateľa k určitej sociálnej skupine a opodstatnenou obavou z prenasledovania alebo chýbajúcou ochranou proti takémuto prenasledovaniu.

V závislosti od kontextu v krajine pôvodu a individuálnych okolností môžu osoby s albinizmom čeliť riziku závažného porušenia ľudských práv vrátane zabitia, mučenia alebo neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania.

Závažná diskriminácia a stigmatizácia osôb s albinizmom môže predstavovať aj prenasledovanie v zmysle článku 9 kvalifikačnej smernice.

Vnútroštátne postupy
<i>Vyplní členský štát</i>

Hlavné body, na ktoré treba pamätať

V celej príručke sa opakovane spomína sedem všeobecných aspektov. Na tomto mieste sú uvedené ako hlavné body, na ktoré treba pamätať. Pri zaoberaní sa pojmom príslušnosti k určitej skupine treba mať tieto aspekty vždy na zreteli.

Príslušnosť k určitej sociálnej skupine sama osebe nepostačuje na oprávnenie získať postavenie utečenca. Musia byť splnené aj ďalšie prvky definície utečenca vrátane existencie opodstatnenej obavy z prenasledovania a jej spojitosti s konkrétnym dôvodom.

- Samotné zistenie príslušnosti žiadateľa k určitej sociálnej skupine nepostačuje na to, aby bol oprávnený na priznanie postavenia utečenca. Splnené musia byť aj ďalšie kritériá na začlenenie uvedené v definícii utečenca. Žiadateľ najmä musí mať opodstatnenú obavu z prenasledovania a musí existovať spojitosť (t. j. príčinná súvislosť) medzi príslušnosťou žiadateľa k určitej sociálnej skupine a prenasledovaním (alebo chýbajúcou ochranou proti takémuto prenasledovaniu) a zároveň je potrebné preukázať, že v krajine pôvodu nie je k dispozícii žiadna ochrana.
- V kontexte posudzovania žiadosti o medzinárodnú ochranu sa o príslušnosti k určitej sociálnej skupine hovorí len v súvislosti s obavou z prenasledovania. Príslušnosť k určitej sociálnej skupine nie je samostatný pojem. Musí sa posudzovať len v kontexte, v ktorom je možné preukázať obavu z prenasledovania v krajine pôvodu.
- Ďalšie informácie nájdete na stranách 8 – 9 a 18 – 19.

Určitú sociálnu skupinu tvoria príslušníci, ktorí zdieľajú spoločnú charakteristiku inú ako samotnú skutočnosť obavy z prenasledovania.

- Rovnako ako sa príslušnosť k určitej sociálnej skupine nemá posudzovať mimo kontextu obavy z prenasledovania, ani zdieľaná obava z prenasledovania sama osebe nepostačuje na vyvodenie záveru o existencii určitej sociálnej skupiny. Inými slovami, skupina nemôže existovať len na základe skutočnosti, že čelí riziku prenasledovania.
- Ďalšie informácie nájdete na strane 13.

Existencia určitej sociálnej skupiny sa musí vždy analyzovať vzhľadom na prevládajúce podmienky v krajine pôvodu a v súvislosti s okolitou spoločnosťou.

- Existencia určitej sociálnej skupiny závisí od vnútroštátneho kontextu v krajine pôvodu. Je najmä potrebné preukázať jednoznačnú identitu vo vzťahu k príslušnej krajine, v ktorej má byť skupina „okolitou spoločnosťou vnímaná ako odlišná“.
- Preto nie je možné stanoviť alebo identifikovať zoznam profilov, ktoré by predstavovali určité sociálne skupiny v abstraktnom slova zmysle a boli by platné bez ohľadu na krajinu pôvodu. Všetky príklady uvedené v tomto usmernení slúžia len na ilustráciu základnej právnej analýzy.
- Ďalšie informácie nájdete na strane 14.

Vymedzenie pojmu „príslušnosť k určitej sociálnej skupine“ vychádza z kumulatívneho prístupu.

- Článok 10 ods. 1 písm. d) kvalifikačnej smernice stanovuje, že na preukázanie príslušnosti k určitej sociálnej skupine musia byť kumulatívne splnené obe podmienky: spoločná charakteristika a vnímaná jednoznačná identita.
- Ďalšie informácie nájdete na strane 11.

Na veľkosti skupiny nezáleží.

- V rámci možností môže byť vhodnejšie vymedziť konkrétnejšie skupiny. Skutočná veľkosť populácie zahrnutej v určitej sociálnej skupine, ako aj iné dôvody prenasledovania, však pre preukázanie existencie danej skupiny nezohrávajú žiadnu úlohu.
- Ďalšie informácie nájdete na strane 16.

Súdržnosť skupiny ako taká nie je podmienkou.

- Súdržnosť medzi príslušníkmi skupiny nie je podmienkou. Príslušníci skupiny sa nemusia navzájom poznať ani nemusia byť nijako prepojení.
- Ďalšie informácie nájdete na strane 16.

Nie je požiadavkou, aby riziku prenasledovania čelili všetci príslušníci skupiny.

- Nie je nevyhnutné, aby boli všetci príslušníci skupiny vystavení prenasledovaniu.
- Ďalšie informácie nájdete na strane 18.

Judikatúra EÚ

Ďalej je uvedená judikatúra SDEÚ, ktorá sa berie do úvahy na účely tohto usmernenia:

Abstrakt rozsudku SDEÚ vo veci *X, Y a Z proti Minister voor Immigratie en Asiel (výňatky)* ⁽³⁴⁾

1. Článok 10 ods. 1 písm. d) smernice Rady 2004/83 o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov alebo osôb, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu, a obsah poskytovanej ochrany sa má vykladať v tom zmysle, že existencia trestnoprávnej legislatívy, ktorá sa týka špecificky homosexuálnych osôb, umožňuje konštatovať, že tieto osoby treba považovať za určitú sociálnu skupinu.

Článok 10 ods. 1 smernice, ktorý definuje, čo predstavuje určitú sociálnu skupinu, príslušnosť ku ktorej môže zakladať skutočnú obavu z prenasledovania, si vyžaduje, aby boli splnené dve kumulatívne podmienky. Po prvé, príslušníci tejto skupiny majú mať prirodzenú charakteristiku alebo spoločný pôvod, ktorý sa nemôže zmeniť, alebo zdieľajú charakteristiku alebo vieru, ktorá je taká základná pre identitu alebo svedomie, že osoba by nemala byť nútená, aby sa jej zriekla. Po druhé, táto skupina má mať vlastnú identitu v príslušnej krajine, pretože je vnímaná ako odlišná od okolitej spoločnosti.

Pokiaľ ide o prvú z uvedených podmienok, je nesporné, že sexuálna orientácia osoby predstavuje charakteristiku, ktorá je taká základná pre jej identitu, že by nemala byť nútená, aby sa jej zriekla. Tento výklad potvrdzuje článok 10 ods. 1 písm. d) druhý pododsek smernice 2004/83, z ktorého vyplýva, že v závislosti od okolností v krajine pôvodu môže určitá sociálna skupina predstavovať skupinu, členovia ktorej majú spoločnú charakteristiku sexuálnej orientácie. Druhá podmienka predpokladá, že v dotknutej krajine pôvodu má skupina, ktorej členovia majú rovnakú sexuálnu orientáciu, vlastnú identitu, pretože je okolitou spoločnosťou vnímaná ako odlišná. (body 44 – 47, 49, bod 1 výroku)

2. Článok 9 ods. 1 smernice 2004/83 o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov alebo osôb, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu, a obsah poskytovanej ochrany, v spojení s jej článkom 9 ods. 2 písm. c) sa má vykladať v tom zmysle, že samotná kriminalizácia homosexuálnych činov ako taká nepredstavuje čin prenasledovania. Naopak trest odňatia slobody, ktorým sa trestajú homosexuálne činy a ktorý sa skutočne uplatňuje v krajine pôvodu, ktorá prijala takúto legislatívu, treba považovať za neúmerne alebo diskriminačné potrestanie, a teda predstavuje čin prenasledovania.

Keď žiadateľ o azyl uplatňuje existenciu legislatívy kriminalizujúcej homosexuálne činy vo svojej krajine pôvodu, vnútroštátnym orgánom prislúcha vykonať v rámci svojho posúdenia skutočností a okolností podľa článku 4 smernice 2004/83 preskúmanie všetkých relevantných skutočností týkajúcich sa krajiny pôvodu, vrátane zákonov a nariadení krajiny pôvodu a spôsobu, akým sa uplatňujú, ako to uvádza článok 4 ods. 3 písm. a) tejto smernice. V rámci tohto preskúmania uvedeným orgánom prislúcha najmä určiť, či sa v krajine pôvodu žiadateľa trest odňatia slobody stanovený takouto legislatívou v praxi uplatňuje. Vnútroštátnym orgánom prislúcha práve s prihliadnutím na tieto údaje rozhodnúť, či treba konštatovať, že žiadateľ sa odôvodnene obáva, že po návrate do svojej krajiny pôvodu bude opäť prenasledovaný.

(body 58 – 61, bod 2 výroku)

3. Článok 10 ods. 1 písm. d) smernice 2004/83 o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov alebo osôb, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu, a obsah poskytovanej ochrany v spojení s jej článkom 2 písm. c) sa má vykladať v tom zmysle, že iba homosexuálne činy považované za trestné v súlade s vnútroštátnym právom členských štátov sú vylúčené z jej pôsobnosti. Pri posudzovaní žiadosti o získanie postavenia utečenca príslušné orgány nemôžu primerane očakávať, že na predídanie nebezpečenstvu prenasledovania žiadateľ o azyl skryje vo svojej krajine pôvodu svoju homosexualitu, alebo bude zdržanlivý v prejavovaní svojej sexuálnej orientácie.

⁽³⁴⁾ SDEÚ, abstrakt rozsudku zo 7. novembra 2013, *X, Y a Z proti Minister voor Immigratie en Asiel*, spojené veci C-199/12 a C-201/12, EU:C:2013:720; úplný rozsudok je k dispozícii na adrese <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=144215&doclang=SK>.

V tejto súvislosti požadovať od členov určitej sociálnej skupiny s rovnakou sexuálnou orientáciou, aby skrývali túto orientáciu, je v rozpore so samotným uznaním charakteristiky, ktorá je taká základná pre identitu, že dotknuté osoby by nemali byť nútené, aby sa jej zriekli. Z toho vyplýva, že dotknutej osobe treba priznať postavenie utečenca v súlade s článkom 13 smernice, ak je preukázané, že po návrate do svojej krajiny pôvodu by ho jeho homosexualita vystavila skutočnému nebezpečenstvu prenasledovania v zmysle článku 9 ods. 1 smernice, pričom skutočnosť, že tomuto nebezpečenstvu by sa mohol vyhnúť tým, že by sa zdržiaval prejavov svojej sexuálnej orientácie vo väčšom rozsahu než heterosexuálna osoba, netreba v tejto súvislosti zohľadňovať.

(body 70, 75, 76, bod 3 výroku)

Abstrakt rozsudku SDEÚ vo veci *F proti Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (výňatky)* ⁽³⁵⁾

1. Treba zdôrazniť, že vyhlásenia žiadateľa o medzinárodnú ochranu týkajúce sa sexuálnej orientácie predstavujú vzhľadom na osobitný kontext, do ktorého patria, len východiskový bod v procese preskúmania skutočností a okolností, uvedeného v článku 4 smernice 2011/95 (pozri analogicky rozsudok z 2. decembra 2014, *A a i.*, C-148/13 až C-150/13, EU:C:2014:2406, bod 49). Z toho vyplýva, že hoci žiadateľovi o medzinárodnú ochranu prináleží uviesť túto orientáciu, ktorá predstavuje skutočnosť patriacu do jeho osobnej sféry, aj tak žiadosti o medzinárodnú ochranu odôvodnené obavou z prenasledovania z dôvodu uvedenej orientácie, rovnako ako žiadosti založené na iných dôvodoch prenasledovania môžu byť predmetom postupu posudzovania podľa článku 4 tejto smernice (pozri analogicky rozsudok z 2. decembra 2014, *A a i.*, C-148/13 až C-150/13, EU:C:2014:2406, bod 52).

(body 28, 29)

2. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že sexuálna orientácia predstavuje charakteristiku, ktorá môže preukázať príslušnosť žiadateľa k určitej sociálnej skupine v zmysle článku 2 písm. d) smernice 2011/95, ak skupina osôb, ktorej členovia majú rovnakú sexuálnu orientáciu, je okolitou spoločnosťou vnímaná ako odlišná (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 7. novembra 2013, *X a i.*, C-199/12 až C-201/12, EU:C:2013:720, bod 46, ako aj 47), ako to navyše potvrdzuje článok 10 ods. 1 písm. d) tejto smernice. Z článku 10 ods. 2 tejto smernice však vyplýva, že ak členské štáty posudzujú, či žiadateľ má oprávnenú obavu z prenasledovania, je nepodstatné, či má skutočne takú sociálnu charakteristiku, ktorá spôsobuje prenasledovanie, za predpokladu, že takúto charakteristiku prisudzuje žiadateľovi aktér prenasledovania.

Na účely rozhodnutia o žiadosti o medzinárodnú ochranu odôvodnenú obavou z prenasledovania z dôvodu sexuálnej orientácie tak nie je vždy potrebné, v rámci posudzovania skutočností a okolností podľa článku 4 uvedenej smernice, posúdiť dôveryhodnosť sexuálnej orientácie žiadateľa.

(body 30 – 32)

(...)

⁽³⁵⁾ SDEÚ, abstrakt rozsudku z 25. januára 2018, *F proti Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal*, C-473/16, EU:C:2018:36; úplný rozsudok je k dispozícii na adrese <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=198766&pageIndex=0&doclang=SK&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=371021>.

Abstrakt rozsudku SDEÚ vo veci *Nigyar Rauf Kaza Ahmedbekova a Rauf Emin Ogla Ahmedbekov proti Zamestník-predsedaťel na Darzhavna agentsia za bezhantsite (výňatky)* ⁽³⁶⁾

(...)

5. Účasť žiadateľa o medzinárodnú ochranu na podaní sťažnosti proti svojej krajine pôvodu na Európsky súd pre ľudské práva sa v zásade nemá považovať v rámci posúdenia dôvodov prenasledovania uvedeného v článku 10 smernice 2011/95 za účasť, ktorá preukazuje príslušnosť tohto žiadateľa k „určitej sociálnej skupine“ v zmysle odseku 1 písm. d) tohto článku, ale sa má považovať za dôvod prenasledovania za „politický názor“ v zmysle odseku 1 písm. e) uvedeného článku, ak existujú oprávnené dôvody k obave, že účasť na podaní tejto sťažnosti bude uvedenou krajinou vnímaná ako akt politického disentu, proti ktorému tento režim môže uplatniť represálie.

V tejto súvislosti treba uviesť, že článok 10 ods. 1 smernice 2011/95 treba vykladať v spojení s odsekom 2 tohto istého článku. Podľa tohto odseku 2 pri posudzovaní, či má žiadateľ oprávnenú obavu z prenasledovania, je nepodstatné, či má skutočne takú rasovú, náboženskú, národnú, sociálnu alebo politickú charakteristiku, ktorá spôsobuje prenasledovanie, za predpokladu, že takáto charakteristika je prisudzovaná žiadateľovi aktérom prenasledovania.

Preto nezávisle od otázky, či účasť štátneho príslušníka Azerbajdžanu na podaní sťažnosti proti tejto krajine na Európsky súd pre ľudské práva na účely určenia porušenia základných slobôd režimom, ktorý je v tejto krajine pri moci, predstavuje „politický názor“ zo strany tohto štátneho príslušníka, je v rámci posúdenia dôvodov prenasledovania uvedených v žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej uvedeným štátnym príslušníkom potrebné skúmať, či existujú oprávnené dôvody k obave, že uvedená účasť bude vnímaná týmto režimom ako akt politického disentu, proti ktorému tento režim môže uplatniť represálie. Ak existujú oprávnené dôvody k obave, že ide o takýto prípad, treba dospieť k záveru, že žiadateľ čelí vážnej a preukázanej hrozbe prenasledovania z dôvodu prejavu svojich názorov o politike a metódach jeho krajiny pôvodu. Ako vyplýva zo znenia tohto istého článku 10 ods. 1 písm. e) smernice 2011/95, pojem „politické názory“ uvedený v tomto ustanovení sa vzťahuje na takúto situáciu.

Naopak skupinu osôb, ktorých príslušníkom je prípadne žiadateľ o medzinárodnú ochranu pri účasti na podaní sťažnosti na Európsky súd pre ľudské práva, nemožno v zmysle článku 10 ods. 1 písm. d) smernice 2011/95 v zásade považovať za „sociálnu skupinu“. Na to, aby sa totiž mohla konštatovať existencia „sociálnej skupiny“ v zmysle tohto ustanovenia, musia byť splnené dve kumulatívne podmienky. Príslušníci tejto skupiny majú mať na jednej strane „prirodzenú charakteristiku“ alebo „spoločný pôvod, ktorý sa nemôže zmeniť“, alebo zdieľajú charakteristiku alebo vieru, „ktorá je taká základná pre identitu alebo svedomie, že osoba by nemala byť nútená, aby sa jej zriekla“. Na druhej strane musí mať táto skupina vlastnú identitu v príslušnej tretej krajine, pretože ju okolitá spoločnosť vníma ako „odlišnú“ (rozsudok zo 7. novembra 2013, *X a i.*, C-199/12 až C-201/12, EU:C:2013:720, bod 45). (body 85 – 90, bod 5 výroku)

(...)

⁽³⁶⁾ SDEÚ, abstrakt rozsudku zo 4. októbra 2018, *Nigyar Rauf Kaza Ahmedbekova a Rauf Emin Ogla Ahmedbekov proti Zamestník-predsedaťel na Darzhavna agentsia za bezhantsite*, vec C-652/16, EU:C:2018:801; úplný rozsudok je k dispozícii na adrese <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=206429&pageIndex=0&doclang=sk&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=527895>.

Odkazy

Táto časť obsahuje odkazy na právne predpisy, príslušnú judikatúru a ďalšie zdroje.

- Použite voľné miesta určené na poznámky na pridanie vnútroštátnych právnych predpisov a judikatúry.

Právne odkazy

Tento prehľad právnych odkazov nepredstavuje úplný referenčný nástroj. Jeho cieľom je iba poskytnúť rozhodovačovi praktické usmernenie s odkazmi na niektoré najvýznamnejšie ustanovenia.

Právne odkazy		Príslušný článok
Ženevský dohovor	Definícia pojmu „utečenec“	Článok 1
Kvalifikačná smernica (smernica 2011/95/EÚ)	Činy prenasledovania Dôvody prenasledovania	odôvodnenie 28 odôvodnenie 30 Článok 9 Článok 10
Smernica o boji proti obchodovaniu s ľuďmi (smernica 2011/36/EÚ o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania)	Trestné činy súvisiace s obchodovaním s ľuďmi	Článok 2
Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím	Účel Dohovoru	Článok 1

Vnútroštátne právne predpisy
Vyplní členský štát

Judikatúra Súdneho dvora Európskej únie

- **SDEÚ**, rozsudok zo 7. novembra 2013, *Minister voor Immigratie en Asiel proti X a Y a Z*, spojené veci C-199/12 až C-201/12, EU:C:2013:720
- **SDEÚ**, rozsudok z 25. januára 2018, *F proti Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal*, vec C-473/16, EU:C:2018:36
- **SDEÚ**, rozsudok zo 4. októbra 2018, *Nigyar Rauf Kaza Ahmedbekova a Rauf Emin Ogla Ahmedbekov proti Zamestník-predsedaťel na Darzhavna agentsia za bezhantsite*, vec C-652/16, EU:C:2018:801

Vnútroštátna judikatúra*Vyplní členský štát***Usmernenia pre jednotlivé krajiny**

Spoločná analýza a usmernenia týkajúce sa uplatniteľnosti pojmu príslušnosti k určitej sociálnej skupine vo vzťahu k profilom z konkrétnych krajín pôvodu sa nachádzajú v dokumentoch usmernení pre jednotlivé krajiny uverejnených úradom EASO na webovej lokalite: <https://www.easo.europa.eu/country-guidance>

Obráťte sa na EÚ

Osobne

V rámci celej Európskej únie existujú stovky informačných centier služby Europe Direct. Adresu najbližšieho centra zistíte na webovej lokalite: https://europa.eu/european-union/contact_sk.

Telefonicky alebo e-mailom

Europe Direct je služba, ktorá vám pomôže nájsť odpovede na vaše otázky o Európskej únii. Na túto službu sa môžete obrátiť:

- prostredníctvom bezplatného čísla: 00 800 6 7 8 9 10 11 (niektorí operátori si môžu za tieto volania účtovať poplatky),
- prostredníctvom štandardného telefónneho čísla: + 32 2299 9696 alebo
- e-mailom prostredníctvom lokality: https://europa.eu/european-union/contact_sk

Vyhľadávanie informácií o EÚ

Online

Informácie o Európskej únii vo všetkých úradných jazykoch EÚ sú k dispozícii na webovom sídle portálu Europa: https://europa.eu/european-union/index_sk

Publikácie EÚ

Bezplatné a spoplatnené publikácie EÚ si môžete stiahnuť alebo objednať na lokalite: <https://publications.europa.eu/sk/publications>. Viaceré kópie bezplatných publikácií je možné získať na základe kontaktovania služby Europe Direct alebo vášho miestneho informačného centra (pozri https://europa.eu/european-union/contact_sk).

Právo EÚ a súvisiace dokumenty

Prístup k právnym informáciám týkajúcim sa EÚ vrátane práva EÚ od roku 1952 vo všetkých jazykových verziách získate na lokalite EUR-LEX: <http://eur-lex.europa.eu>

Otvorené dáta EÚ

Portál otvorených dát EÚ (<http://data.europa.eu/euodp/sk>) poskytuje prístup k súborom údajov EÚ. Údaje možno bezplatne stiahnuť a opakovane používať na komerčné i nekomerčné účely.

Úrad pre vydávanie publikácií
Európskej únie